

נשארים ברחובות

חוברת 4 (25)
יולי 2026

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

1,000 ימים

1,000 נופלים

0 אנשמים

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

הקדמה

היה זה הזמן הטוב ביותר, היה זה הזמן הרע ביותר; היה זה עידן החוכמה, היה זה עידן האיוולת; היה זה עידן האמונה, היה זה עידן הספקנות; הייתה זו עונת האור, הייתה זו עונת החושך; היה זה אביב התקווה, היה זה חורף הייאוש; הכול היה לפנינו, ודבר לא היה לפנינו; כולנו צעדנו היישר אל גן העדן, וכולנו צעדנו היישר בכיוון ההפוך - בקיצור, התקופה ההיא דמתה כל כך לתקופתנו, עד שכמה מקולותיה הרועשים ביותר התעקשו שיש לראותה, לטוב או לרע, רק במונחים הקיצוניים ביותר.

משפט הפתיחה של "בין שתי ערים" מאת צ'רלס דיקנס

את השורות האלה כתב צ'רלס דיקנס בשנת 1859, על ימים שקדמו לו בשבעים שנה. הן נקראות כאילו נכתבו הבוקר. אלף ימים חלפו מאז השבעה באוקטובר. החטופים החיים שבו אל משפחותיהם, ארבעים ושישה שבו רק לקבורה, וועדת חקירה ממלכתית עדיין איננה. שלט אחד בהפגנה אמר זאת בשש מילים: 1,000 ימים, 1,000 נופלים, 0 אשמים. ובשעותיה האחרונות של הכנסת העשרים וחמש אושר גם החוק המרחיב את ההפרדה המגדרית באקדמיה לכל התארים ולכל תחומי הלימוד. עונת החושך.

אבל הייתה גם עונת אור, והיא מתועדת כאן. בתוך ימים ספורים קמה האקדמיה הישראלית על רגליה: הנהלות האוניברסיטאות והמכללות, אגודות הסטודנטים, חברות וחברי סגל ובעלי תפקידים יצאו בזה אחר זה נגד החוק, עד כדי התפטרות מן המועצה להשכלה גבוהה. "בלי דמוקרטיה אין אקדמיה" חדל להיות סיסמה והפך לתיאור מצב. המכתבים וגילויי הדעת מכונסים בחלקה הראשון של החוברת. בחלקה השני, הנאומים שנישאו בצמתים ובכיכרות לציון אלף הימים, משער הנגב ועד חיפה, מירושלים ועד באר שבע. אימהות ואבות שכולים, בני משפחות של חטופים, מפקדים לשעבר, משפטנים וסופרים, נשות ואנשי אקדמיה, יהודים וערבים, כולם על אותה במה.

מילים הנאמרות בכיכר מתאדות עם כיבוי הרמקול. מילים כתובות נשארות. החוברת הזאת, הרביעית בסדרת נשאים ברחובות והעשרים וחמש במניין הכולל, היא פרוטוקול של חברה אזרחית שמסרבת להתרגל, ועדות לדורות הבאים שהיו כאן מי שלא שתקו. הבחירות בפתח, והדרך אליהן עוברת ברחוב. מן הרחוב, כפי שנאמר באחד הנאומים כאן, אל הקלפי. עד אז, נשאים ברחובות.

1000 ימים
ועדא
לחזיתם
כעוס!!

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

תוכן העניינים

48	עאיד בדיר	3	הקדמה
50	דר' יעל רימר-כהן	6	חוברות קודמות
52	בני ברבש		
56	אורי ערד		
60	יואב זלמנוביץ	8	הדרה באקדמיה
64	עמי אילון		
68	ד"ר יולנדה יבור		
70	פרופ' יניב רחנאי		אירועי יום ה 1000
72	פרופ' אורנה קופרמן	32	יעל אדר
74	עו"ד גאלב סלאמנה	34	עלי חמייס אל-זיאדנה
76	שמעון בוסקילה	36	מכבית מאייר
78	עו"ד שחדה אבן ברי	38	מירב כהן
80	אורן טוקטלי	42	גדי עמיחי
82	עדי רומח סרבניצקי	44	כרמית פלטי קציר
87	תודות		

זוהי חוברת אינטראקטיבית. לחיצה בתוכן העניינים תוביל לעמוד המתאים.
ניתן לחזור אל עמוד התוכן מכל דף על ידי לחיצה על הבית הקטן עם מספר העמוד.

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

חוברות קודמות

יצאנו לרחובות #4

יצאנו לרחובות #3

יצאנו לרחובות #2

יצאנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #6

חזרנו לרחובות #5

חזרנו לרחובות #4

חזרנו לרחובות #3

חזרנו לרחובות #2

חזרנו לרחובות #1

חזרנו לרחובות #12

חזרנו לרחובות #11

חזרנו לרחובות #10

חזרנו לרחובות #9

חזרנו לרחובות #8

חזרנו לרחובות #7

חזרנו לרחובות #17

חזרנו לרחובות #16

חזרנו לרחובות #15

חזרנו לרחובות #14

חזרנו לרחובות #13

Speak Out #1

Speak Out #2

Speak Out #3

בני דמוקרטיה אין אקדמיה

נשאים ברחובות #3

נשאים ברחובות #2

נשאים ברחובות #1

הדברה באקדמיה

הדרה באקדמיה - תוכן עניינים

- 10 האם באמת שווים אך נפרדים? פרופ' אלון קורנגרין
- 14 מכתב הנהלת האוניברסיטה העברית בירושלים
- 15 מכתב הנהלת אוניברסיטת תל אביב
- 16 מכתב הנהלת הטכניון
- 17 מכתב הנהלת אוניברסיטת בן גוריון בנגב
- 18 מכתב הנהלת אוניברסיטת בר אילן
- 19 מכתב הנהלת המכללה האקדמית אפקה
- 20 מכתב הנהלת האוניברסיטה הפתוחה
- 21 מכתב הנהלת אוניברסיטת חיפה
- 22 מכתב הנהלת המכללה האקדמית עמק יזרעאל
- 23 מכתב הנהלת שנקר
- 24 גילוי דעת אגודות הסטודנטים
- 26 הצהרת חברות וחברי סגל ובעלי תפקידים בסמינר הקיבוצים
- 27 גילוי דעת של חברות וחברי סגל ובעלי תפקידים במכון הטכנולוגי חולון HIT
- 28 מכתב התפטרות מחברות במועצה להשכלה גבוהה
- 29 החלטת סנט אוניברסיטת בר אילן

פרופ' אלון קורנגרין | אוניברסיטת בר אילן

האם באמת שווים אך נפרדים?

בשבוע האחרון של מושב הכנסת אושר התיקון לחוק זכויות הסטודנט, שיאפשר מסלולי לימוד בהפרדה מגדרית גם בתואר שני ובדוקטורט. עד היום התירה הפסיקה הפרדה כחריג צר, בתואר ראשון בלבד, כהסדר ייעודי לשילוב הציבור החרדי. החוק החדש בא לעקוף את הקביעה הזאת, להרחיב את ההפרדה לכל התארים ולכל תחומי הלימוד, ולפתוח אותה בפני כל מי שיבקש ללמוד בנפרד "מטעמי דת", מונח שההצעה אינה טורחת להגדיר. מאז אושרה ההצעה התמלאה העיתונות במאמרי דעה, ובחלקם חזר הביטוי "שווים אך נפרדים". הוא לא נכנס שם במקרה.

נתחיל דווקא במה שנכון בטיעון של התומכים בחוק. שילוב החרדים באקדמיה ובתעסוקה הוא יעד לאומי ממדרגה ראשונה. לפי דוח מבקר המדינה, "הנגשת ההשכלה הגבוהה לחברה החרדית — ביקורת מעקב", שפורסם במאי 2025 ושממנו לקחתי את הנתונים הבאים: רק כ-53% מהגברים החרדים בגילי העבודה מועסקים, לעומת כ-87% בציבור היהודי הלא-חרדי, וכ-12% מהמשפחות בישראל הן חרדיות אך שיעורן מכלל המשפחות העניות הוא 33.7%. מי שמתנגד גם לחריג המצומצם חייב להציג חלופה מעשית שתאפשר שילוב, ולא להסתפק באמירה עקרונית. לכאורה, אפשר לחיות עם החריג בתואר הראשון: הסדר מוגבל, בכיתות בלבד, לזמן קצוב, שנמדד בתוצאה ולא בכוונה. פגיעה, כן, אבל פגיעה מידתית מול פרנסה.

אלא שהחריג הזה קיים כבר יותר מעשור. ההפרדה אינה השערה שיש לבחון אלא המדיניות הרווחת: 81% מהסטודנטים החרדים לתואר ראשון בתשפ"ג למדו במסגרת של לימודים

צילום: חני ברוכין | מאהל גודו מול הכנסת - ירושלים

בהפרדה מגדרית או באוניברסיטה הפתוחה, 11,272 מתוך 13,916. בין 2011 ל-2022 הוקצו לתוכניות להנגשת ההשכלה הגבוהה לחברה החרדית כ-1.7 מיליארד שקלים. הניסוי נערך, ותוצאותיו הלא מרשימות מפורטות בדוח.

בתשפ"ד למדו במוסדות להשכלה גבוהה 17,380 סטודנטים חרדים, לעומת יעד של 19,000 שהציבה המל"ג עוד לתשפ"ב. מתוך הפוטנציאל, כ-386 אלף חרדים בגילי 18 עד 40, שיעור הלומדים לתואר ראשון עמד ב-2023 על 3.45% בלבד, והמבקר מעיר שהוא נותר בחמש השנים האחרונות ללא שינוי מהותי. בפילוח מגדרי: 2% מן הפוטנציאל בקרב הגברים לעומת 5% בקרב הנשים. ומתוך 13,916 הסטודנטים החרדים לתואר ראשון בתשפ"ג, 9,554 היו נשים ו-4,362 בלבד גברים.

ההפרדה קיימת אפוא בהיקף נרחב, ואף על פי כן שיעור ההשתתפות של הגברים החרדים נותר נמוך מאוד. לכן אי אפשר להציג את הרחבת ההפרדה כפתרון בלי להראות מה תרומתה השולית ומי בדיוק אינו לומד היום בגללה. מי שמבקש להבין מדוע הגברים אינם באים, ימצא את התשובה במקום אחר לגמרי: מרביתם מגיעים לאקדמיה לאחר שלא למדו לימודי ליבה בתיכון, עם פערים עמוקים במתמטיקה ובאנגלית ובלי הרגלי למידה אקדמיים, והמבקר מונה גם גיל כניסה מאוחר והורות לילדים. שיעור מסיימי התואר הראשון בקרבם עומד על כ-69%, לעומת 77% בשאר האוכלוסייה. המחסום אינו נוכחותה של אישה בכיתה. המחסום הוא פער שנפער שנים קודם לכן, והחוק החדש אינו נוגע בו ולא נועד לגעת בו.

אז מה כן ייצר ההסדר? יותר ממחצית מבוגרי התואר הראשון החרדים בתשפ"ב למדו חינוך והכשרה להוראה, 2,179 בוגרים, ואילו הנדסה ואדריכלות למדו, לשם השוואה, 3.2% בלבד, 133 בוגרים, לעומת 14.3% בשאר האוכלוסייה. כבר בביקורת של 2019 קבע המבקר שאלפי נשים חרדיות מקבלות מדי שנה תעודת הוראה הרבה מעבר לצורכי מערכת החינוך החרדית,

צילום: בני משי | תל אביב

ושאין בה מחסור במורות בשום מקצוע. שש שנים אחר כך הוא כותב שהליקוי תוקן במידה מועטה. מיליארד ושבע מאות מיליון שקל על פני עשור, ההפרדה כמדיניות הרווחת, ובסופה שוק רווי במורות ובחורים שלא הגיעו.

על הרקע הזה נשאלת השאלה שכנראה לא נשאלה בוועדה. ובכן, כ־3,100 חרדים כבר לומדים לתארים מתקדמים, רובם המכריע לתואר שני, ומספר הדוקטורנטים החרדים בכל הארץ עמד בתשפ"ה על כמאתיים. ולפי שנתון החברה החרדית, הסטודנטים החרדים לתארים מתקדמים לומדים ברובם דווקא במוסדות האקדמיים הכלליים, שלא כמו חבריהם לתואר ראשון, הלומדים ברובם המוחלט בקמפוסים נפרדים. הם כבר שם, בכיתה המעורבת, בלי החוק.

ואיך בדיוק נראה דוקטורט בהפרדה? תואר מתקדם אינו אוסף שיעורים. הוא מנחה, מעבדה, סמינר מחלקתי שבו הדוקטורנט מציג חזקה לביקורת קשוחה, ועדה מלווה, ומאמר שמישהו מעביר לך לפני שהוא מתפרסם. אז מי המנחה, מי יושב בסמינר, מי חבר בוועדה? אם אין שום הבדל מעשי, והכול נשאר כשהיה ורק הכיתה נפרדת, אזי החוק אינו מרחיב נגישות אלא רק מצביע כיוון. ואם יש הבדל מעשי, אזי מדובר בהפרדה עמוקה בהרבה מזו שהוצהרה, ודווקא בשלב שבו האקדמיה משכפלת את עצמה, בוחרת את הדור הבא ומחליטה מה ייחקר. אחת משתי התשובות אינה נכונה, ועל התומכים לומר איזו. בנימה אישית, מאז שהתחלתי במחקר למדתי לקבל ביקורת עמיתים מכל מדען או מדענית. זהו יכולת נלמדת הנמצאת בליבת השיטה המדעית. אשמח לדעת כיצד כלל ברזל זה משתלב עם החוק החדש.

ומכאן אל לב העניין. אינני טוען שהבחירה של הסטודנטית החרדית אינה אמיתית, ואינני מתיימר לדעת טוב ממנה מה טוב לה. אני טוען שהמדינה חדלה כאן להיות ניטרלית. ברגע שהיא מעניקה חותמת ממלכתית רחבה להפרדה, המסלול המעורב הופך מברירת מחלל לחרג תרבותי הדורש הצדקה. הסטודנטית שלומדת היום בכיתה מעורבת יכולה, בתקווה, לומר שכך זה פשוט מתנהל. מחר היא תצטרך להסביר את בחירתה, למשפחה, לקהילה, לשדכן. איש אינו מוציא אותה מן החדר, והחוק אף אינו מתיר להפריד את סגל ההוראה; מרצות ימשיכו ללמד בכל הכיתות. מה שהודר אינו גוף אלא נורמה, זו הדרה שקטה יותר וקשה יותר לתיקון.

זה מחזיר אותי לביטוי "שווים אך נפרדים", שרבים גררו לכותרות בשבועות האחרונים. ב־1896 אישר בית המשפט העליון של ארה"ב חוק מלואיזיאנה שדרש מקומות שווים אך נפרדים ברכבות, וקבע שההפרדה כשלעצמה אינה נושאת מסר, ושמי שקורא בה חותם של נחיתות בוחר לפרש כך מרצונו. האנלוגיה אינה מדויקת ואינני מציע אותה: ג'ים קרואו היה כפייה על מיעוט מדוכא, וכאן מדובר בבקשה העולה מן הקהילה עצמה. אבל שווה לקרוא את דעת המיעוט של השופט הרלן, שכתב שהפרדה שרירותית על בסיס גזע היא אות של שעבוד הסותר שוויון בפני החוק. מדעת המיעוט הזו אפשר לחלץ שאלה אחרת: לא אם התנאים שווים, אלא מי מרחיק את מי, למה ומי מרוויח מכך. את השאלה הזאת מותר לשאול גם בירושלים.

זה משאיר אותי עם שתי שאלות לחברי הכנסת. האם אתם מבקשים לשלב חרדים בחברה הישראלית, או להסדיר בחוק את התנאים שבהם לא ישולבו? והאם החוק הזה נוגע ולו במילה אחת בחסם השורש, בלימודי הליבה שאינם נלמדים, שהוא ולא הכיתה המעורבת מונע מגברים חרדים להשתלב באמת?

אם לא :

השתמאות
הצדקה
הצדק נשים
הפדרציה מצדקת
בפ"כ משארת

מעצבים את העתיד מאז 1925

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM
الجامعة العبرية في اورشليم القدس

8 יולי 2026

כ"ג תמוז תשפ"ו

לחברות וחברי קהילת האוניברסיטה העברית ולעמיתינו ועמיתותינו באשר הם,

בעקבות הניסיון לאפשר הפרדה מגדרית בתארים מתקדמים במוסדות ההשכלה הגבוהה המובילים בישראל, אנו, הדיקנים והדיקניות וראשי וראשות של הפקולטות ובתי הספר: בית הספר להנדסה ומדעי המחשב, בית הספר לרפואה וטרינרית, בית הספר לחינוך, בית הספר למנהל עסקים, בית הספר לרוקחות, המרכז לחקר המוח, הפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה, הפקולטה למדעי הטבע והמתמטיקה, הפקולטה למדעי החברה, הפקולטה למדעי הרוח, הפקולטה למשפטים, הפקולטה לרפואה, הפקולטה לרפואת שיניים וכן דיקנט הסטודנטים, באוניברסיטה העברית בירושלים יוצאים ויוצאות בהצהרה הבאה.

כל ניסיון להפרדה מגדרית או לצמצום הנוכחות המשותפת של נשים וגברים במרחב הציבורי והאקדמי זר לרוחה של האוניברסיטה העברית מאז הקמתה ומנוגד באופן מוחלט לערכינו. אנו מצטרפים ומצטרפות באופן מלא לקריאתה של האקדמיה למדעים אשר מדגישה כי פגיעה בשוויון המגדרי היא פגיעה ישירה בחופש האקדמי, באיכות המחקר ובעתידה של החברה כולה.

אנו נמשיך לעמוד על המשמר, להוות דוגמה אישית, ולהבטיח שהפקולטות השונות ובתי הספר השונים אותן ואותם אנו מובילות ומובילים יישארו מרחב בטוח, פתוח, שוויוני ומשותף לכולן ולכולם.

פרופ' תמיר שפר, נשיא האוניברסיטה העברית
פרופ' אורון שגריר, רקטור האוניברסיטה
גב' נעמה קאופמן-פס, מנכ"לית האוניברסיטה

פרופ' אלישבע באומגרטרן, דיקן הפקולטה למדעי הרוח
פרופ' שאול בורדמן, דיקן הפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה ע"ש רוברט ה. סמית
פרופ' תומר ברודי, דיקן הפקולטה למשפטים
פרופ' ליאון דעואל, ראש מרכז אדמונד ולילי ספרא למדעי המוח ELSC
פרופ' גילי דרורי, דיקנית הפקולטה למדעי החברה
פרופ' אבי זיני, דיקן הפקולטה לרפואת שיניים
פרופ' רמי יקה, מנהל בית הספר לרוקחות
פרופ' אדם לפסטיין, מנהל בית הספר לחינוך ע"ש שלמה (סימור) פוקס
פרופ' אלי פיקרסקי, דיקן הפקולטה לרפואה
פרופ' יוסי פלטיאל, דיקן הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
פרופ' גיא קינדלר, דיקן ביה"ס להנדסה ולמדעי המחשב
פרופ' זהר קמפף, דיקן הסטודנטים
פרופ' אורלי שדה, דיקנית בית הספר למנהל עסקים
פרופ' מרב שמיר, מנהלת בית הספר לרפואה וטרינרית

9 ביולי 2026

חברי וחברות קהילת אוניברסיטת תל אביב,

בשבוע הבא, בשעות האחרונות לכהונתה של הכנסת ה-25, צפויים חברי וחברות הכנסת להצביע בקריאה שנייה ושלישית על חוק הנוגע ישירות לאקדמיה, אשר מרחיב את האפשרות לקיים לימודים בהפרדה מגדרית גם לתארים מתקדמים, ובחלק מהמוסדות – גם במרחבי הקמפוס מחוץ לכיתות.

אנו – הנהלת האוניברסיטה, דקאנים ודקאניות – מביעים את התנגדותנו לחקיקת החוק ורואים בו פגיעה בערכי הליבה של האקדמיה.

מניסיון של שנים בהפעלת תכניות במתכונת המוצעת בחוק אנו למדים, שהפרדה בין נשים וגברים בכיתות, במעבדות, בספריות – אינה רק הפרה של עיקרון השוויון, אלא שהיא פוגעת גם באיכות הלימודים ורמת המחקר האקדמיים.

ההפרדה אינה מתיישבת עם משימת הליבה של האקדמיה – לכונן מרחב פתוח ומשותף לכל מי ששואף ושואפת לחקור, ללמוד, להתווכח עם השונה ממנו, להיחשף לתפיסות עולם מגוונות – והכל ללא הפרדה והגבלה מטעמים של השתייכות מגדרית.

כולנו תקווה שחוק ההפרדה לא ייחקק בסופו של דבר. אם יהפוך לחוק, אנו מתחייבים ומתחייבות לשמור שאוניברסיטת תל אביב, על כל יחידותיה – תמשיך להתקיים כמרחב פתוח ושוויוני בו לא תיכון הפרדה בין גברים ונשים.

פרופ' אריאל פורת, נשיא

פרופ' נגה קרונפלד-שור, רקטורית

פרופ' גל אוסטרייכר, סגנית הרקטורית

פרופ' נטע זיו, סגנית הנשיא לשוויון, מגוון וקהילה

פרופ' מלאת שמיר, סגנית הנשיא לבינלאומיות

פרופ' דן פאר, סגן נשיא למחקר

פרופ' קרן אברהם, דקאנית, הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

פרופ' נעם אליעז, דקאן, הפקולטה להנדסה

פרופ' ישי בלנק, דקאן, הפקולטה למשפטים

פרופ' אמל ג'מאל, דקאן, הפקולטה למדעי החברה

פרופ' ענבל יהב שנברגר, הדקאנית לחדשנות בהוראה ולמידה

פרופ' עודד ליפשיץ, דקאן, הפקולטה למדעי הרוח

פרופ' טובה מילוא, דקאנית, הפקולטה למדעים מדויקים

פרופ' דרורית נוימן, דקאנית הסטודנטים והסטודנטיות

פרופ' ערן נוימן, דקאן, הפקולטה לאומנויות

פרופ' עבד אלסלם עאזם, דקאן, הפקולטה למדעי החיים

פרופ' יעל שטיינהרט, דקאנית, הפקולטה לניהול

President of the Technion נשיא הטכניון

כ"ד תמוז, תשפ"ו
9 יולי, 2026

לבית הטכניון שלום,

בימים האחרונים עלתה לדיון ציבורי שאלת קיומם של לימודים ופעילות אקדמית בהפרדה מגדרית.

חוקת הטכניון קובעת כי המוסד יפעל למימוש יעדיו "מבלי להפלות איש מסיבת גזע, דת, לאום או מין". עיקרון זה הוא יסוד ערכי שעליו נשען הטכניון, ואנו דבקים בו בפעילותנו במחקר, בהוראה, בלמידה ובחיי הקמפוס.

הטכניון ימשיך להיות מוסד אקדמי פתוח, שוויוני ומכבד לכל הבאים בשעריו, וימשיך לפעול לאור ערכים אלו.

בברכה,
הנהלת הטכניון

פרופסור עודד רבינוביץ'
משנה לנשיא לעניינים
אקדמיים

פרופסור דני רו
משנה בכיר לנשיא

פרופסור אורי סיון
נשיא

פרופסור יובל גרעיני
משנה לנשיא לחדשנות
וקשרי תעשייה

פרופסור עדי זלברג
סגנית הנשיא לגיוון
והכללה

פרופסור ליהי צלניק-מנור
סגנית הנשיא לקשרי חוץ
ופיתוח משאבים

ד"ר רפי אבירם
משנה לנשיא ומנכ"ל

09/07/26
כ"ד תמוז, תשפ"ו

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
جامعة بن غوريون في النقب
Ben-Gurion University of the Negev

לכבוד: חברות וחברי הכנסת

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב מתנגדת בכל תוקף להצעת החוק המבקשת להרחיב את ההוראה בהפרדה במוסדות האקדמיים בישראל. הרחבה של לימודים בהפרדה במערכת ההשכלה הגבוהה היא פגיעה חמורה בעקרון השוויון, העומד בבסיס ההוראה, המחקר והחיים האקדמיים באוניברסיטאות המחקר בישראל ובעולם. האקדמיה נשענת על מרחב פתוח, שוויוני ומשותף, שבו נשים וגברים לומדים, חוקרים, מתווכחים ויוצרים ידע יחד, ללא הדרה וללא הפרדה במוסדות. כל אדם, ללא הבדל מין, דת או לאום, זכאי לגישה זהה לאותם חומרי לימוד ולאותה סביבה לימודית ומחקרית, תוך כבוד למגוון האנושי שבתוכו אנו חיים ושאותו אנו מחויבים לטפח. גם אם החוק יעבור, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב לא תפתח תוכניות לימודים בהפרדה מגדרית ותפעל לשלב את כל האוכלוסיות המבקשות לרכוש השכלה גבוהה בתוכניות הקיימות שנותנות כלים להשתלבות בצורה מיטבית בשוק העבודה. כמו כן, באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, כמו באוניברסיטאות אחרות, הגוף היחידי שיכול לאשר תוכניות לימודים חדשות הוא הסנאט, ולא כנסת ישראל.

על החתום:

פרופ' דניאל חיימוביץ, נשיא
פרופ' חיים היימס, רקטור
מר טל בן-חיים, מנכ"ל וסגן נשיא
פרופ' לואיזה משי, סגנית הרקטור להוראה
פרופ' יניב גלבשטיין, דיקן הפקולטה למדעי ההנדסה
פרופ' רלי הרשקוביץ, דיקנית הפקולטה למדעי הבריאות
פרופ' יותם לוריא, דיקן הפקולטה לניהול
פרופ' גבריאל למקוף, דיקן הפקולטה למדעי הטבע
פרופ' מתאי כין, דיקן הפקולטה למדעי המחשב והמידע
פרופ' נירית בן-אריה דבי, דיקנית הפקולטה למדעי הרוח והחברה
פרופ' ארנה בראון לבינסון, דיקנית בי"ס קרייטמן
פרופ' ארנה אלמוג, דיקנית הסטודנטים
פרופ' עופר עובדיה, דיקן אילת
פרופ' רוז יליניק, סגן נשיא ודיקן למחקר ופיתוח
פרופ' מיכל בר-אשר סיגל, סגנית נשיא לקשרים בינלאומיים
פרופ' סראב אבו-רביעה קווידר, סגנית נשיא לגיוון והכלה
פרופ' דן בלומברג, סגן נשיא לפיתוח אזורי ותעשיית
מר ג'ף קיי, סגן נשיא לקשרי ציבור ופיתוח משאבים

9.7.2026

כ"ד תמוז תשפ"ו

לכבוד חברי וחברות הכנסת,

בקרוב אתם צפויים להצביע בקריאה שנייה ושלישית על הצעת חוק המרחיבה באופן משמעותי את האפשרות לקיים לימודים בהפרדה מגדרית באקדמיה. ההצעה מבקשת להרחיב את מסלולי ההפרדה מהתואר הראשון גם לתארים שניים ושלישיים, לרבות מסגרות מחקריות, ובכך לחרוג מהאיזון המצומצם שקבעו עד כה המועצה להשכלה גבוהה ובית המשפט העליון. אמנם, יש בעינינו חשיבות להנגשת האפשרות ללימודים לתארים מתקדמים לכל המגזרים באוכלוסייה. עם זאת, ההצעה הנידונה פותחת פתח לכך שבמוסדות שיוגדרו כמוסדות נפרדים תורחב ההפרדה, בעתיד או בפועל, גם מעבר לכיתות הלימוד.

אנו, חברי וחברות ההנהלה האקדמית באוניברסיטת בר-אילן, מבקשים להשמיע קול דווקא מהמקום הייחודי שלנו. בר-אילן נוסדה על השילוב של מסורת יהודית ופתיחות אקדמית, של זהות ציונית ויהודית ומרחב מחקר חופשי. דווקא מתוך הכרות וחבור עם המסורת היהודית אנו אומרים בבירור: חוק זה אינו טוב לאקדמיה הישראלית, הוא עלול לפגוע בנשים, ואינו טוב לציבור שבשמו הוא מתיימר לדבר.

יש הבדל מהותי בין הסדר מצומצם, זמני ומרצון, שנועד לפתוח דלת לשילוב מבורך, לבין הפרדה ממוסדת ומתרחבת המבקשת להפוך לנורמה. בתארים מתקדמים - שכל מהותם היא מפגש מחקר, ויכוח ביקורתי, עבודת מעבדה משותפת וחשיפה לדעה השונה - הפרדה משמעותה פגיעה בשוויון וגם פגיעה ישירה באיכות המחקר, בהכשרה האקדמית ובחופש ההוראה. היא עלולה ליצור מצב שבו חוקרות מצטיינות יודרו מהוראה ומהנחיה של חלק ניכר מהסטודנטים, וסטודנטים מצטיינים יאבדו חשיפה למגוון דעות ורעיונות. בסופו של דבר, פגיעה זו לא תיעצר בשערי הקמפוס אלא תחלחל גם אל החברה הישראלית כולה.

בר-אילן אינה זקוקה לחוק כזה כדי לכבד את תלמידיה ותלמידותיה, ואינה זקוקה לו כדי להגן על מעמד הנשים בקרבה. שנים רבות אנו מוכיחים שאפשר אחרת: סטודנטיות וסטודנטים מכל המגזרים לומדים וחוקרים יחד ומסיימים בהצלחה רבה תארים מתקדמים. אנשי ונשות מדע ומחקר חולקים זה על זה ומכבדים זה את זה. ריבוי וגיוון הדעות ושילובם של אנשים מכל המגזרים אינם בגדר פשרה נסבלת; הוא מקור הכוח והייחוד שלנו.

על כן אנו קוראים לחברי וחברות הכנסת: עצרו. אל תחילו על מערכת ההשכלה הגבוהה הסדר שיהיה קשה מאוד לצמצמו לאחר שיתבסס. מצדנו, אנו מתחייבים כי אוניברסיטת בר-אילן תוסיף להיות בית פתוח ומשותף, שבו אדם נמדד על פי שאלותיו, מחקרו, כישוריו ותרומתו ולא על פי מינו.

בכבוד רב,

פרופ' אביעד פרידמן, דיקן הפקולטה למדעים מדויקים
פרופ' אורית שפי, דיקנית הפקולטה להנדסה
פרופ' אורנה ששון-לוי, נציבה למגוון ומגדר
פרופ' רבקה תובל-משיח, סגנית נשיא לבינלאומיות

פרופ' אריה צבן, נשיא האוניברסיטה
פרופ' אמנון אלבק, רקטור
פרופ' אריה רייך, סגן רקטור
פרופ' מיכאל אביעוז, דיקן הפקולטה למדעי היהדות
פרופ' אורלי אבני, דיקנית הפקולטה לרפואה
פרופ' מיכל אלברשטין, דיקנית הפקולטה למשפטים
פרופ' נירית באומינגר צביאלי, דיקנית הפקולטה לחינוך
פרופ' מיכל בן-שחר, ראש היחידה ללימודים בין-תחומיים
פרופ' דורון גינזברג, דיקן בית הספר ללימודים מתקדמים
פרופ' גליה ינושבסקי, דיקנית הפקולטה למדעי הרוח
פרופ' סיריל כהן, דיקן הפקולטה למדעי החיים
פרופ' גלית נהרי, דיקנית הפקולטה למדעי החברה

09 יולי 2026

קהילת אפקה היקרה,

על רקע הדיון הציבורי המתקיים בימים אלה סביב אופייה של ההשכלה הגבוהה בישראל, חשוב לנו להדגיש את הערכים שעליהם מושתתת מכללת אפקה.

אפקה היא קהילה אקדמית המושתתת על מצוינות, כבוד הדדי, שוויון הזדמנויות וחופש אקדמי. אנו מאמינים כי למידה, הוראה ומחקר מיטביים מתקיימים בסביבה משותפת, פתוחה ומכבדת, שבה כל אחת ואחד יכולים להשתתף, להשמיע את קולם ולהרגיש שייכים.

המפגש בין נשים וגברים, ובין אנשים מרקעים ותפיסות עולם מגוונות, הוא חלק בלתי נפרד ממהותה של האקדמיה ומיכולתה לטפח חשיבה ביקורתית, חדשנות ושיתוף פעולה.

מכללת אפקה תמשיך לפעול בהתאם לערכיה, כדי להבטיח סביבת לימודים ועבודה שוויונית, מכבדת ובטוחה לכלל חברות וחברי קהילת אפקה.

בברכה,

רו"ח שושי זונבנדר-תמרי
מנכ"לית

פרופ' יוסי רונן
נשיא

פרופ' משה תשובה
משנה לנשיא
לעניינים אקדמיים

כ"ה תמוז, תשפ"ו
10 ביולי 2026

לחברות וחברי קהילת האוניברסיטה הפתוחה שלום,

בימים אלה מקודמת חקיקה המבקשת להרחיב את האפשרות לקיים לימודים אקדמיים בהפרדה מגדרית גם בתארים מתקדמים ובמסגרות נוספות במוסדות להשכלה גבוהה.

אנו, נשיא האוניברסיטה, הרקטורית, המנכ"ל, והממונה על ההוגנות המגדרית, מבקשים להביע את התנגדותנו למהלך זה. אין מדובר בשינוי טכני באופן קיום הלימודים, אלא בשינוי הנוגע למהותה של האקדמיה בישראל.

הרחבת ההפרדה המגדרית במרחב הציבורי ובכלל זה קיום לימודים אקדמיים בתארים מתקדמים בהפרדה מגדרית, היא פגיעה בעקרונות היסוד של ההשכלה הגבוהה: שוויון, חופש אקדמי, מצוינות במחקר ובהוראה, וקהילה אקדמית פתוחה ומגוונת.

האוניברסיטה הפתוחה הוקמה מתוך מחויבות להנגשת ההשכלה הגבוהה לכל אדם המבקש ללמוד. מאז הקמתה היא פועלת כמוסד אקדמי הפתוח לכל חלקי החברה הישראלית, ומטפחת קהילה מגוונת של סטודנטיות וסטודנטים, חוקרות וחוקרים, מרצות ומרצים מכלל האוכלוסיות, הדתות והתרבויות בישראל.

אנו גאים במיוחד בתרומתנו להנגשת ההשכלה הגבוהה לחברה החרדית. למעלה מ-3,500 סטודנטים חרדים וסטודנטיות חרדיות לומדים כיום באוניברסיטה הפתוחה והם עדות כי ניתן להרחיב את הנגישות להשכלה גבוהה, לפעול ברגישות תרבותית ולהעניק הזדמנות אמיתית למגוון האוכלוסיות, מבלי לוותר על ערכיה היסודיים של האקדמיה. המפגש בין אנשים מרקעים שונים אינו תוצר לוואי של הלימודים, אלא חלק בלתי נפרד מהם.

אופייה הייחודי של האוניברסיטה, הפותחת את שעריה בפני ציבור רחב ומגוון, מדגיש את חשיבותו של המרחב האקדמי המשותף כמקום של מפגש, למידה ודיאלוג בין אנשים בעלי רקעים, השקפות וניסיון חיים שונים.

לימודים אקדמיים במרחב משותף לנשים ולגברים הם חלק מהותי בעשייה האקדמית. המפגש בין מגוון נקודות מבט מעודד חשיבה ביקורתית, יצירת ידע חדש, מחקר איכותי והוראה מצוינת. הפרדה מגדרית בקמפוס אינה מתיישבת עם ערכים אלה, ועלולה לפגוע באופייה של האקדמיה כמרחב משותף של לימוד, מחקר, דיון והחלפת רעיונות.

האוניברסיטה הפתוחה תמשיך לפעול ברוח ערכיה כמוסד אקדמי ציבורי הפתוח לכל חלקי החברה הישראלית, ותוסיף לקיים סביבת לימודים ומחקר המבוססת על שוויון, חופש אקדמי, כבוד האדם, הכלה ומצוינות. אנו מאמינים כי אקדמיה פתוחה היא תנאי לחברה פתוחה, וכי שמירה על המרחב האקדמי המשותף אינה רק ערך אקדמי, אלא גם ערך ציבורי ודמוקרטי מן המעלה הראשונה.

בברכה,

פרופ' ליאו קורי	פרופ' איריס שגריר	מאיר בינג	פרופ' ענת בן דוד
נשיא	רקטורית	מנכ"ל	הממונה על ההוגנות המגדרית

קריאה לממשלה ולכנסת

לשכת הנשיא
To

10/07/2026

חברות וחברי סגל יקרים,

הנהלת אוניברסיטת חיפה קוראת לממשלה ולכנסת למשוך את הצעת החוק המבקשת לאשר הפרדה מגדרית באוניברסיטאות.

הנהלת אוניברסיטת חיפה, המובילה זה שנים את שילוב החברה החרדית בהשכלה הגבוהה באמצעות תוכנית מבח"ר, סבורה כי אין להרחיב את הנגישות להשכלה גבוהה באמצעות חקיקה הפוגעת בעקרונות היסוד של האקדמיה.

הצעת החוק המוצעת יוצרת תקדים מסוכן של התערבות המחוקק באוטונומיה של מוסדות ההשכלה הגבוהה, ועלולה לפתוח פתח להתערבויות נוספות בליבת הפעילות האוניברסיטאית. האוניברסיטה היא מרחב ללימוד משותף, חופש אקדמי, שוויון ומפגש של אנשים ורעיונות. אלה הם הערכים שעליהם מושתתת האקדמיה בישראל, ועליהם יש לשמור מכל משמר. אלה גם ערכיה הבולטים של אוניברסיטת חיפה שמקיימת הלכה למעשה, מדי יום ביומו, קמפוס מגוון ומכיל.

שבת שלום,

הנהלת האוניברסיטה

אוניברסיטת חיפה
UNIVERSITY OF HAIFA
جامعة حيفا

כ"ה תמוז, תשפ"ו
10 יולי, 2026

לקהילת המכללה האקדמית עמק יזרעאל

בימים אלו מקודמת בכנסת הצעת חוק המבקשת לאפשר הפרדה בין גברים לנשים בתארים המתקדמים אשר מעוררת שאלות מהותיות באשר לשמירה על עקרונות השוויון, החופש האקדמי והמרחב המשותף שעליו מבוססת ההשכלה הגבוהה.

הצעה זו עלולה לפגוע באופייה של האקדמיה כמרחב פתוח, מגוון ושוויוני, שבו סטודנטיות וסטודנטים, חוקרות וחוקרים נפגשים, לומדים, מלמדים ויוצרים יחד. הפרדה מגדרית בתארים מתקדמים אינה רק שינוי ארגוני או טכני בלבד, היא עלולה ליצור מסלולים נפרדים, לצמצם הזדמנויות אקדמיות ומקצועיות, ולהעמיק פערים בין נשים לגברים. פגיעה כזו עלולה להיות משמעותית במיוחד עבור נשים המבקשות להשתלב בתחומי מחקר, בהוראה ובתפקידי מנהיגות אקדמית, ועלולה לכרסם בעקרון של נגישות שווה לכלל המשאבים, ההזדמנויות והקשרים המקצועיים שמציעה האקדמיה.

תארים מתקדמים הם שלב מרכזי בהכשרת דור העתיד של החוקרות והחוקרים, אנשי ונשות המקצוע, מקבלי.ות ההחלטות ומובילי.ות החברה בישראל. דווקא בשלב זה, חיוני להבטיח סביבת לימודים ומחקר משותפת, המכבדת את כלל המשתתפים והמשתתפות, ומאפשרת מפגש בין מגוון קולות, תפיסות ונקודות מבט.

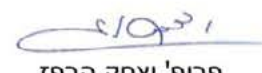
המכללה האקדמית עמק יזרעאל רואה בהשכלה הרבה מעבר לרכישת ידע ומיומנויות. עולם ההשכלה הגבוהה הוא מרחב המבוסס על שוויון בין בני אדם, חופש אקדמי, חופש ביטוי, מצוינות במחקר ובהוראה ותחושת שייכות לכל אדם. אלו אינם רק עקרונות מנחים, הם אבני היסוד של חברה דמוקרטית וליברלית.

המכללה הייתה ותמשיך להיות בית לכל הבאים והבאות בשעריה, ללא הבדל מגדר, דת ולאום. נמשיך לפעול מתוך מחויבות לכך שכל בן ובת אדם יוכלו ללמוד, ללמד ולחקור ללא אפליה, מתוך חתירה למצוינות אקדמית, לאיכות המחקר וההוראה, ולטיפוח קהילה מכבדת.

דווקא בתקופות של מחלוקת ושינוי, תפקידה של האקדמיה הוא לשמור על השוויון, על חופש המחשבה והביטוי, מקצועיות אקדמית, ועל מרחב של שיח מכבד, פתוח ואחראי. עליה להיות מרחב שבו שוויון הוא תנאי יסוד ללמידה, למחקר, למצוינות ולעתיד משותף. אנו מאמינים כי אלו הם עקרונות המשותפים למרבית החברה הישראלית, ומקווים כי ינחו גם את רשויות המדינה ואת מלאכת החקיקה, מתוך אחריות לעתידה של החברה הישראלית ולשמירה על אופייה כמדינה דמוקרטית, ליברלית ושוויונית.

המכללה האקדמית עמק יזרעאל תמשיך לעמוד בנחישות מאחורי עקרונות אלה, כפי שנהגה מיום הקמתה.

שרי לוי
מנכ"לית

פרופ' יצחק הרפז
נשיא

הנדסה. עיצוב. אמנות.
هندسة. تصميم. فن.
ENGINEERING. DESIGN. ART.

שנקר
شنكار
SHENKAR

12.7.26

גילוי דעת מטעם שנקר - הנדסה. עיצוב. אמנות. על הרחבת ההפרדה המגדרית באקדמיה

אנו, הנהלת שנקר – הנדסה. עיצוב. אמנות., מביעים את דאגתנו העמוקה נוכח הרחבת האפשרות להפרדה מגדרית במוסדות להשכלה גבוהה, כפי שנקבעה בחקיקה האחרונה. אנו רואים בהתפתחות זו סיכון משמעותי לאתוס היסודי של האקדמיה בישראל ולערכי הליבה שעליהם היא מושתתת.

האקדמיה, במיטבה, היא מרחב חיפוש בלתי מתפשר אחר האמת, חתירה למצוינות, וטיפול יצירתי וחדשנות. אלה אינם יכולים להתקיים במלואם אלא בסביבה פתוחה, מגוונת ופלורליסטית, המעודדת שיח חופשי, ביקורתי וקונפליקטואלי בין מגוון רחב של נקודות מבט, זהויות ותפיסות עולם – ובכלל זה בין נשים וגברים. המפגש בין המינים, כמו גם בין אנשים מרקעים תרבותיים, חברתיים ודתיים שונים מעשיר. המפגש הזה הוא אבן יסוד ביכולתנו לפתח חשיבה מקורית, לאתגר מוסכמות וליצור ידע חדש ורלוונטי. הפרדה מגדרית, מעצם טבעה, מצמצמת את המרחב החיוני הזה ופוגעת ביכולתנו להגשים את ייעודנו האקדמי והחברתי. אנו חוששים כי הרחבת ההפרדה המגדרית תתרום גם להעמקת ההפרדה המגזרית, ותפגע עוד יותר במרקם החברתי והאקדמי המשותף.

אנו מכירים בחשיבות העצומה של שילוב כלל האוכלוסיות בחברה הישראלית במערכת ההשכלה הגבוהה ובשוק התעסוקה, ורואים בכך יעד לאומי וערכי ממדרגה ראשונה, אליו אנו מגויסים. שנקר פועלת ותמשיך לפעול למען הנגשת ההשכלה הגבוהה לכל אדם, תוך מתן מענים מותאמים ורגישות תרבותית. אולם, שילוב זה חייב להיעשות בדרכים שאינן פוגעות בעקרונות היסוד של האקדמיה – שוויון, חופש אקדמי ומצוינות. הרחבת ההפרדה המגדרית, במיוחד לתארים מתקדמים ולמרחבים הציבוריים בקמפוס, עלולה להוביל להדרת מרצות, לפגוע באיכות ההוראה והמחקר, ולכרסם במעמדה של האקדמיה הישראלית בזירה הבינלאומית.

שנקר תמשיך להיות בית משותף, שוויוני ומכיל לכל הבאים בשעריה, ותפעל ללא לאות לטיפול סביבת לימודים ויצירה המבוססת על כבוד הדדי, גיוון וחתימה משותפת לאמת, תוך שמירה על ערכי הליבה של האקדמיה ושל שנקר.

פרופ' טרי שרואר
דיקנית הפקולטה לעיצוב

פרופ' אלי גימון
דיקן הפקולטה להנדסה

פרופ' שיזף רפאלי
נשיא

15 ביולי 2026

א' באב תשפ"ו

לכבוד

שר החינוך ויו"ר המל"ג יואב קיש
חברי המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג)
חברי הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת)
ועד ראשי האוניברסיטאות (ור"ה)
ועד ראשי המכללות (ור"מ)

הנדון: גילוי דעת אגודות סטודנטים נגד הצעת החוק להרחבת ההפרדה המגדרית

באקדמיה

שלום רב,

אנו, נציגי אגודות הסטודנטים והסטודנטיות, המייצגים קהילה של עשרות אלפי צעירים בישראל, פונים אליכם בקריאה דחופה רגע לפני אישורה הצפוי של הצעת החוק להרחבת ההפרדה המגדרית במוסדות להשכלה גבוהה. בשעות האחרונות לכהונתה של הכנסת ה-25, מונחת על השולחן חקיקה שעלולה לשנות את עולם ההשכלה הגבוהה באופן חסר תקדים. מתוקף תפקידכם, סמכותכם ואחריותכם הישירה לעתיד החינוך והחברה בישראל, אנו דורשים את התערבותכם המיידית והנחרצת לעצירת המהלך הדורסני הזה.

עד היום, ההפרדה המגדרית באקדמיה אושרה כחריג מצומצם המוגבל לתואר ראשון ובכיתות הלימוד בלבד. זאת, מתוך ניסיון לאזן בין שמירה על עקרון השוויון לבין הרצון הכן לכבד ולשלב את חברינו מהציבור החרדי באקדמיה. ואולם, הצעת החוק הנוכחית רומסת ברגל גסה ערכי יסוד בחברה דמוקרטית. הרחבת ההפרדה גם לתארים מתקדמים, לכלל תחומי הלימוד, מייצרת פתח להתרתה גם במרחבים ציבוריים בקמפוס כגון ספריות, מסדרונות וקפיטריות. משמעות המהלך היא שינוי פניה של האקדמיה הישראלית לדורות.

אנו מתנגדים נחרצות לחקיקה זו, אשר תפגע באופן ישיר ואנוש בציבור הסטודנטים והסטודנטיות, בכמה היבטים מרכזיים:

- **פגיעה בחוויה ובמרחב הסטודנטיאלי:** הקמפוס הוא הבית של קהילת הסטודנטים. הכנסת מחיצות, פיזיות ורעיוניות, אל תוך המרחבים המשותפים תפגע במרקם החברתי וביכולת לקיים קהילה סטודנטיאלית פתוחה, בטוחה וברירה.
- **הדרת נשים ופגיעה בשוויון:** המשפט הישראלי מכיר בכך ש"נפרד אינו שווה". הרחבת ההפרדה המגדרית תוביל באופן בלתי נמנע להדרתן של סטודנטיות מהמרחב הציבורי, ותפגע אנושות בחופש העיסוק ובאפשרויות הקידום של מתרגלות, עוזרות הוראה וחוקרות.

- **פגיעה באיכות האקדמית ובעתיד התעסוקתי:** הכשרה אקדמית ראויה מחייבת פלורליזם, חשיפה למגוון דעות ועבודה משותפת. מסלולים מופרדים יפגעו ברמת ההוראה והמחקר, ויחבלו בהכנתם של הסטודנטים והסטודנטיות להשתלבות ראויה ומשותפת בשוק התעסוקה הישראלי.

בכירים במוסדות להשכלה גבוהה כבר הבהירו את התנגדותם הנחרצת לחוק והדגישו כי הוא פוגע בערכי הליבה של האקדמיה. אנו ניצבים לצדם כחזית אחת. הקמפוס שלנו, כמו כל קמפוס בישראל, חייב להישאר מרחב פתוח ושוויוני לכולם. לא נסכים לנרמל הדרת נשים תחת מעטה של הנגשת השכלה. תפקידכם, כגופי העל של האקדמיה הישראלית, הוא להוות חומת מגן ולשמור עליה מפני חקיקה מפצלת.

מעבר להתנגדותנו העקרונית, אנו מבקשים להדגיש כי גם אם החוק יעבור, ציבור הסטודנטים וארגוני הסטודנטים לא יוכלו לשתף פעולה עם יישומו. לא נהפוך לזרוע האכיפה של הדרת נשים, לא נשמש כ"משטרת מגדר" במרחבים שלנו, ולא נאפשר למציאות שבה סטודנט או סטודנטית מסולקים מספרייה, ספסל או קפיטריה רק בשל מינם לעבור בשתיקה. אנו נתייצב באופן אקטיבי מול כל ניסיון לאכוף הפרדה זו בשטח האוניברסיטה ונגן בגופנו על המרחב החופשי של כלנו.

אנו קוראים לכם להפעיל את מלוא כובד משקלכם המקצועי והציבורי ולעצור את הצעת החוק הזו לאלתר.

בכבוד רב,

- גל שינוטר - יו"ר אגודת הסטודנטים והסטודנטיות
אוניברסיטת תל אביב
- נוי יוגב - יו"ר האגודה הסטודנטית אוליברסיטת
בן גוריון
- ירין שושן - יו"ר אגודת הסטודנטים מכללת אפקה
- נדב גולן - יו"ר איגוד הסטודנטים והסטודנטים
בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב

המכללה לחינוך מספר 4 בישראל

"את זכרון כתב הדין של סמל ראשון אדם נעים ד"ר.
פרופסור קרית, נמנה סמינר מספר 4 בישראל 17.9.2017

הצהרת חברות וחברי סגל ובעלות ובעלי תפקידים

בנושא קידום הפרדה מגדרית באקדמיה

אנו, בעלות ובעלי תפקידים בעבר ובהווה וחברות וחברי סגל במכללת סמינר הקיבוצים, מתנגדות ומתנגדים נחרצות להנהגת הפרדה מגדרית באקדמיה.

החלתם של כללי הפרדה במרחב שאמור להיות שוויוני ופתוח לרוח ולמחשבה חופשית, פוגעת במהות האקדמיה, ואינה מצמצמת שסעים חברתיים, אלא מעמיקה אותם. היא מקדמת הדרה, מחזקת קיטוב ומכשירה אפליה במקום שבו נדרשת מחויבות בלתי מתפשרת לשוויון.

מחקרים מראים שהפרדה מגדרית אינה מיטיבה עם קהל היעד, פוגעת באיכות הלימודים, מפלה נשים ופוגעת בשוויון ההזדמנויות בתעסוקה.

הצעת החוק מבקשת להתערב באופן פוליטי ישיר בליבת ההוראה, הלמידה והניהול האקדמי. התערבות זו חותרת תחת עקרונות החופש האקדמי, השוויון וכבוד האדם.

כמי שמופקדות ומופקדים על הכשרת נשות ואנשי החינוך של הדורות הבאים, אנו מתריעות ומתריעים מפני הניסיון לכפות על המרחב האקדמי כללים הסותרים את ערכי היסוד של מדינת ישראל ואת עקרונותיו של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

כללים אלה עלולים לפגוע בכבוד האישה ולהפלותה, לפגוע באיכות המחקר וההוראה והם חותרים תחת מחויבותה של האקדמיה לחינוך הומניסטי.

אנו קוראים לכל הנהלות המוסדות האקדמיים לצאת בקריאה משותפת שלא תאפשר פגיעה בליבת עיסוקם ושליחותם.

קישור לכ-100 חותמות וחתימות עד כה ראו בקישור [כאן](#)

18 יולי 2026

גילוי דעת של חברות וחברי סגל ובעלי תפקידים במכון הטכנולוגי חולון (HIT) נגד הפרדה מגדרית באקדמיה בכלל התארים

אנו, חברות וחברי הסגל האקדמי, ובעלי תפקידים, מכלל הפקולטות, בתי הספר והמחלקות ב-HIT, מביעים התנגדות נחרצת לכל מהלך להנהיג או להרחיב הפרדה מגדרית במוסדות להשכלה גבוהה. חציצה מגדרית בקמפוס, האמור להיות מרחב שוויוני, חופשי ופתוח, פוגעת בנושאות בערכי היסוד של האקדמיה ובדמוקרטיה. מהלך כזה מעמיק שסעים, מייצר הדרה ומכשיר אפליה במקום שבו נדרשת מחויבות מוחלטת לשוויון.

כמרכז אקדמי המוביל תחומי מדע, טכנולוגיה, למידה ועיצוב, אנו יודעים כי יצירתיות, חדשנות ופריצות דרך צומחות בעיקר מתוך שיח מגוון, משותף ונטול הדרות. ולכן אנו מסרבים לתמוך באווירה המעודדת הפרדה על כל רקע שהוא, בין אם מגדר, מגזר, דת, מוצא ולאום.

אנו רואים ערך עליון בפתיחת שערי האקדמיה בפני כלל הקבוצות והמגזרים בחברה הישראלית, ומקדמים בברכה אוכלוסיות מגוונות אל תוך מרחבי הלמידה והמחקר שלנו. אנו מאמינים כי שילוב אמיתי ובר-קיימא של סטודנטים, סטודנטיות, חוקרות וחוקרים מרקעים שונים חייב להיעשות מתוך תפיסה שוויונית ומכילה, המאפשרת לכולם ללמוד זה לצד זה ללא מחיצות.

מכתב זה מייצג את עמדתם העקרונית של החתומים מטה, הפועלים מתוך אחריות חברתית. אנו קוראים לראשי וחברי המוסדות האקדמיים בישראל להתייצב יחד כחומה בצורה כנגד הפרדה במוסדות האקדמיים, כדי למנוע פגיעה בליבת העשייה והשליחות הציבורית שלנו.

על החתום:

(רשימת חברות וחברי סגל ובעלי תפקידים — HIT)

20 ביולי 2026, ו' אב תשפ"ו

לכבוד

מר יצחק הרצוג נשיא מדינת ישראל, מר יואב קיש שר החינוך ויו"ר המועצה להשכלה גבוהה

הנדון: התפטרות מחברות במועצה להשכלה גבוהה

מכובדנו,

אנו, החתומים מטה, מודיעים בזאת על התפטרותנו המיידית מחברותנו במועצה להשכלה גבוהה.

אישור החוק העוסק בהפרדה מגדרית בלימודים לתארים גבוהים באקדמיה, המהווה התערבות חסרת תקדים בעצמאותה של המועצה להשכלה גבוהה, והכוונה לקדם את יישומו באמצעות פתיחת תוכניות לימוד ברוח זו, צפויים לפגוע פגיעה קשה בערכי היסוד שעליהם מושתתת מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל: חופש אקדמי, שוויון, מצוינות ופלורליזם.

אנו רואים במהלך זה שינוי מהותי באופייה של מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל. הוא עלול להוביל להדרת נשים מן המרחב האקדמי – הן כלומדות והן כחוקרות וכחברות סגל – ולפגוע באיכותה, במעמדה ובאמון הציבור במערכת. מעבר לכך, הוא עלול לפגוע במעמדה הבין-לאומי של האקדמיה הישראלית וביכולתה להמשיך ולהוביל מחקר, חדשנות והכשרת דור העתיד.

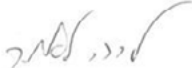
הישגיה של מדינת ישראל בתחומי המדע, הטכנולוגיה, הרפואה והחדשנות נשענים על מערכת השכלה גבוהה עצמאית, פתוחה, שוויונית ומצטיינת. פגיעה בעצמאותה של מערכת זו ובערכים המכוננים אותה אינה פגיעה באקדמיה בלבד; היא עלולה לערער את חוסנה המדעי, הכלכלי, החברתי והביטחוני של מדינת ישראל.

בנסיבות אלה, איננו יכולים להמשיך ולשמש חברים במועצה, ובכך להעניק לגיטימציה למהלכים הסותרים את הערכים שלשמם התבקשנו לכהן בה. לפיכך, לא נותר לנו אלא להסיר את שמנו מרשימת חברי המועצה ולהגיש את התפטרותנו לאלתר.

התפטרותנו אינה ביטוי לויתור על האחריות הציבורית; להפך, היא ביטוי למחויבותנו העמוקה לשמירה על עצמאותה של מערכת ההשכלה הגבוהה ועל הערכים שעליהם מושתתת חברה דמוקרטית, שוויונית ומצטיינת. אנו מאמינים כי שמירה על עצמאות האקדמיה, על חופש המחשבה ועל שוויון ההזדמנויות היא תנאי הכרחי לעתידה של מדינת ישראל.

אנו מודים על האמון שניתן בנו ועל הזכות לכהן כחברי המועצה להשכלה גבוהה. אנו מביעים את הערכתנו לחברי המועצה ולצוות המקצועי על מסירותם ופועלם למען מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל.

באנו על החתום:

			
פרופ' עידית תשובה (האוניברסיטה העברית בירושלים)	פרופ' ליה לאור (המרכז האקדמי לוינסקי-וינגייט)	פרופ' ג'יהאד אל-צאנע (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)	פרופ' מרסל מחלוף (הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל)

העתק:

ד"ר מאיה לוגסי בן חמו
מנכ"לית המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ולתקצוב

לשכת הרקטור
Office of the Rector

אוניברסיטת בר-אילן
Bar-Ilan University

בס"ד, כ"ג אב תשפ"ו
06 אוגוסט 2026
2026-16157

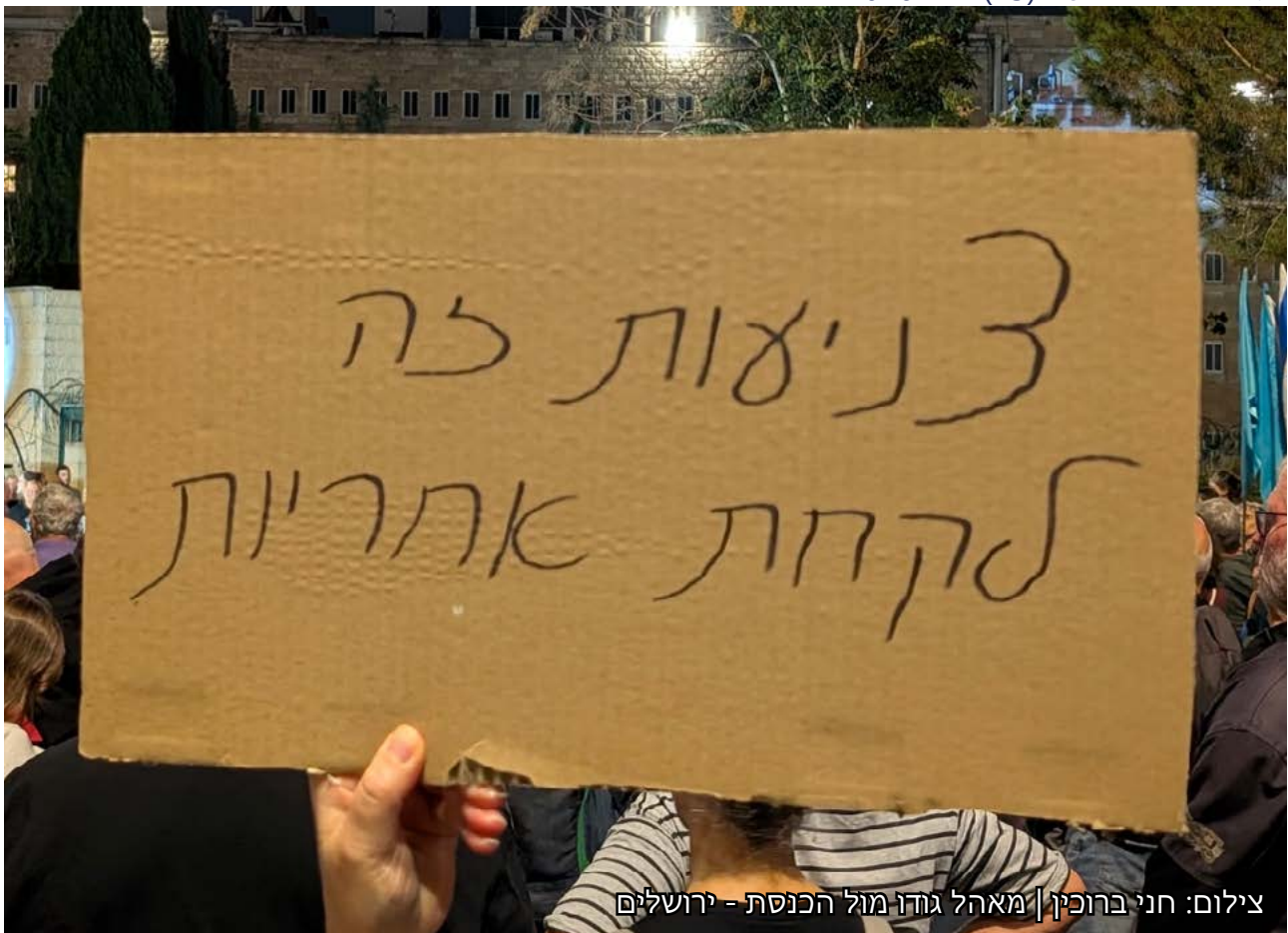
החלטת סנט אוניברסיטת בר-אילן ישיבת סנט מיום כ"א אב תשפ"ו (4.8.26)

החלטת סנט על החלת עקרון השוויון בלימודים מתקדמים

בתוקף סמכותו לפי תקנון הסנט של אוניברסיטת בר-אילן "לקבוע תנאים לקבלת תלמידים לאוניברסיטה..." (סעיף 8 ט), "להעניק תארים אקדמיים... ולקבוע את הדרישות להענקתם" (סעיף 8 יא) ו"להתקין תקנות בתחום סמכויותיו אשר תחייבנה את כל הרשויות האקדמיות באוניברסיטה" (סעיף 8 יח), הסנט קובע שיש להכפיף את כל תוכניות הלימודים לתארים מתקדמים באוניברסיטת בר-אילן לעקרון השוויון בקבלת תלמידים ותלמידות מכל המגזרים. עפ"י עקרון זה, תנאי הקבלה לכל תוכניות הלימודים יתבססו על דרישות אקדמיות בלבד, ללא הבדלי מגדר, דת או לאום. בפרט, לא תאושר פתיחת מסלולי לימודים לתארים מתקדמים בהפרדה.

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

צילום: חני ברוכין | מאהל גודו מול הכנסת - ירושלים

צילום: עדי לוי | תל אביב

צילום: מירי פורת | חיפה

יעל אדר | אמו של תמיר אדר שנפל בהגנה על ניר עוז

יום שישי, 6.10.2023 הייתי אדם מאושר. היה לי הכל ובעיקר משפחה שלמה, היתה לי תחושת ביטחון שביתי הוא מבצרי ומסביבי היו קהילות שנלחמו על עתיד המדינה מפני הפיכה משטרית. זו היתה תחושת בית.

מחר נציין 1000 ימים מאז הכל קרס. ביתי אינו מבצרי, ההפיכה קורית יום יום אל מול עינינו בבליץ של מרדף אחרי זמן טרם בחירות, תחת מעטה שחיתות של תן לי ואתן לך והכל כשר כדי למנוע הקמת ועדת חקירה ממלכתית לחקר האמת, אך הנורא מכל - משפחתי חסרה.

חסרה את תמיר שיצא להגן על קהילת ניר עוז, מצוייד באחריות מלאה החסרה כל כך בקרב מקבלי ההחלטות, בערבות הדדית ובאמון מלא בצה"ל שתיכף יגיע, נלחם שעתיים וחצי עם קומץ חברים (שכולם שילמו בחייהם) מול מאות מחבלים עד הכדור האחרון ועד שנפגע, נחטף והוחזק בידי חמאס 746 ימים. חיינו התהפכו, משפחתי איבדה את הבית, השגרה, הזהות, הביטחון, איבדנו את תמיר שהיה אמור לחגוג השבוע יום הולדת 41 בחיק משפחתו, בסופ"ש עם אשתו, עם חבריו שרבים מדי מהם שילמו בחייהם בשל המחדל הגדול והכואב ביותר מאז הקמת המדינה. איבדנו כל כך הרבה וראש המשלה איבד כמה ק"ג ממשקלו בזמן שישן עם מצפון נקי ובזמן שאנחנו לא ישנים.

כך נראית פניה של אי נשיאה באחריות. 1000 ימים, אותה ממשלה שאחראית לטבח ה-7 באוקטובר עדיין מכהנת, מעבירה חוקים הפוטרים חלק אחד ומכבידים על חלק אחר, ואני נותרתי עם יותר מ-1000 שאלות, למשל...

הכיצד חמאס התעצם בזמן שאנו ניהלנו חיים תמימים לאורך הגדר? עיבדנו אדמות, גידלנו ילדים, נכדים, קיימנו מפגשי קהילה, הילדים נסעו באוטובוסים צהובים באשליה של מוגנות בזמן שהחמאס התעצם ותיכנן את טבח 7 באוקטובר בעזרתה האדיבה של ממשלת ישראל שהעבירה את מזוודות הכסף בעבור שקט - השקט המדומה.

איך יתכן שלמרות שטח הפרימטר שנקבע לאחר צוק איתן, אוגוסט 2014 ולפיו נקבע שטח שאין להתקרב אליו הפך לאזור הומה בצד המערבי של הגבול. שלושה שבועות לפני הטבח תמיר אמר לי: אמא, אני מודאג... המוני פלסטינאים מגיעים לגדר ועושים בלבולי לילה, מה עם יחצו את הגדר ורק יאחזו ידיים וילכו לעברנו ותמיר לא טעה, המדיניות היתה - הכלה. חמאס הוא נכס. שקט תמורת שקט?!

שקט מדומה.

איך ממשלת ישראל מכרה את תושבי הנגב המערבי ונתנה לנו את הכינוי - עוטף עזה? כינוי המבודד ומבדל אותנו משאר חלקי הארץ. האמת היא שאנחנו עטפנו את שאר חלקי הארץ, אנחנו שספגנו בשקט, עם סם הרדמה בצורת ממיסים, היינו עוטפים ולא עטופים. הנוער שלנו עלה לירושלים עם חולצות שהיה כתוב עליהם - תנו לגדול בשקט (שקט אמיתי - לא מדומה) כי שבענו מסבבים בהם ידענו שחוזרים הביתה עד לסבב הבא - המדיניות היתה -שוב ושוב - חמאס הוא נכס.

אני רוצה לשאול למה פינו 120 חיילים מגזרת ניר עוז יום לפני ה-7 באוקטובר, למה ישיבת קבינט ראשונה התכנסה רק בשעה 13:00 בצהריים ולא ב-06:35 בבוקר הנוראי?

למה תמיר נחטף ולמה לקח 746 ימים להשיב אותו? למה 1000 ימים עברו והמלחמה עדיין לא הסתיימה? למה ולמה ולמה? אבל איך נדע אם לא תוקם ועדת חקירה ממלכתית ולכל המתווכחים בין ממלכתית לאומית או פוליטית איך זה שאף אחת מהן עדיין לא הוקמה? אין לי מנוס, אלא מלהסיק שיש מי שלא רוצה שהאמת תיחשף, האמת שאנו כל כך ראויים לה. אבל יותר מכל ראויים לה הילדים של כולנו- כי רק מי שיחקור באמת לאמיתה את הסיבות והגורמים המקדימים לטבח ידע איך למנוע מחדל שכזה בעתיד. ומי שבחר לא לחקור את האמת בוחר במודע לפגוע שוב ושוב בהגנה על אזרחי המדינה, כאן בנגב המערבי או בצפון הארץ או בגבול כפר סבא, ירושלים, אילת- כאן בארץ ישראל.

ככל שעובר הזמן השאלות מצטברות, אך לצערי גם העדויות מטשטשות. יש מי שמדבר על ניצחון בעוד חמאס מתאושש ומתעצם שוב. השבוע הגיע סמוטריץ לניר עוז והתגאה בתמונת הניצחון של בניית בתים למשפחות החלוץ שחזרו לקיבוץ. בעבורי זו היתה תמונת התבוסה והכאב על צמיחת בתים בדיוק במקום בו היו אמורים להיבנות בתי משפחות צעירות שחלקם נרצחו, נחטפו או נפלו בקרב. והבית היחידי שנבנה להם הוא מעבר לגדר, המקום אליו אני מגיעה מדי שבוע אל תמיר וגם השבוע ביום הולדתו אני כל כך רציתי לומר לו:

תמירי- יש תיקון. הוקמה ועדת חקירה והלקחים נלמדו. הילדים שלך יגדלו במדינה טובה יותר, הוגנת יותר, מגינה יותר. ולכולנו אומר- חלה עלינו החובה להיות ראויים להם, למי שחירף נפשו, למי שאיבד את חייו כי נשא באחריות מלאה וכדי להיות ראויים עלינו לראות את המציאות נכוחה, לא להתהדר בסיפורי הניצחון המטשטשים את המחדל והכאב וההפסד. סיפורי ניצחון מולידים שוב את הוהרה והעיוורון בדיוק בחלקים הדורשים תיקון. ועלינו חלה החובה לתקן. חובה עלינו לדרוש הקמת ועדת חקירה ממלכתית, חובה עלינו לדרוש נשיאה באחריות, חובה עלינו לדרוש הנהגה מובילה, אחראית שדואגת לאזרחיה כולם ולעשות שתהיה לנו כזאת.

שנהיה ראויים להם! שנהיה ראויים לתמיר וחבריו!

שער הנגב

1 יולי 2026

עלי חמיס אל-זיאדנה | אחיו של יוסף אל-זיאדנה ודודו של חמזה אל-זיאדנה שנרצחו בשבי

שלום לכולם,

אנו נמצאים היום בעוטף עזה לציון 1000 ימים לטבח, אשר הפתיע אותנו ב-7/10/23 בשעות הבוקר המוקדמות.

אני עלי אל-זיאדנה. בני משפחתי נחטפו, כמו רבים אחרים מאוכלוסיית העוטף, ולאחר מכן רצחו במנהרות רפיח את אחי יוסף ואת אחייני חמזה. יהי זכרם ברוך.

אני רוצה לומר כי הטבח קרה בגלל רשלנות והפקרה של ממשלת הימין הקיצונית. לכן, אנו לא נסלח להם ולא נרפה עד שתקום ועדת חקירה ממלכתית. כולי תקווה שהממשלה הקיצונית הימנית תעוף הביתה ותבוא במקומה ממשלה הוגנת, שתעשה שוויון בין כל אזרחיה - יהודים וערבים כאחד.

אנו לא נשכח את הטבח ואת השואה שהייתה בשבעה באוקטובר. זה היה יום קשה לכל עם ישראל. יום שהעיר אותנו במטח טילים כמו גשם, ונמשך בחטיפת יקירינו ולאחר מכן רציחתם.

אנו, כמשפחות חטופים, ניסינו בכל דרך להחזיר אותם הביתה עוד לפני התמרון. אך לצערנו, הקיצוניים בממשלה לא הסכימו וויתרו על הילדים שלנו כדי לשמור על הכיסאות שלהם.

כולי תקווה ותפילות שבקרוב תקום ממשלה שפויה, שתהיה ממשלה של כלל אזרחיה; ממשלה שתגיע לחקר האמת ותבצע חקירה ממלכתית. ממשלה שתביא שלום ותסיים עם כל המלחמות, ואז נפסיק לשמוע "הותר לפרסום", ו"המשפחה עודכנה" ... חבריי, כמה זה קשה, כמה זה קורע אותך מבפנים - אי אפשר לתאר במילים.

לסיום, כדי שנגיע יחד למקום יותר טוב בקרוב, כשתלכו לקלפי - עמדו רגע ותזכרו מי הביא עלינו את האסון הגדול של ה-7 באוקטובר.

צילום: יעל שגיא | נס ציונה

צילום: יעל שגיא | נס ציונה

צילום: ורדית אלון קורפל | נס ציונה

צילום: עומר שוסהיים | שער הנגב

צילום: אמיר ירחי | צומת כברי

צילום: ארז וולך | שער הנגב

מכבית מאיר | דודתם של גלי חיו ברמן, שהוחזקו בשבי 738 ימים

ערב טוב.

שמי מכבית מאיר, אחותה הקטנה של טליה ברמן ודודתם הגאה של גלי חיו ברמן שנחטפו באכזריות מביתם בשכונת: "דור צעיר" בקיבוץ כפר עזה והוחזקו בשבי חמאס - 738 ימים ולילות, בגיהנום חייהם.

גלי חיו שלנו בבית, אני מודה מדי יום על כך ומזכירה לעצמי ש - "הסוף שלנו הוא סוף טוב".

לצד השמחה והכרת הטוב על כל חיבוק ורגע נורמלי שאנחנו זוכים לו, אני לא שוכחת את סופם המחריד של אזרחים שנרצחו, נטבחו ונאנסו בשבת השחורה ואת החיילים ואנשי כוחות הביטחון שנהרגו ועדיין נהרגים במלחמות אינסופיות.

אני לא סולחת על משפחות שנמחקו, ילדים, הוריהם, אחים ואחיות, סבים וסבתות. קהילות שלמות שנושאות עימן צלקות שלא יגלידו לעולם, ולעד יישאו בנפשם ובגופם את הטראומה.

אני לא שוכחת ולא סולחת על חטופים וחטופות שנרצחו בשבי. הממשלה לא החזירה אותם, היא הפקירה אותם למותם. היא הפקירה בשבי חטופים וחטופות שהוחזרו אלינו אחרי תופת, התעללות ואכזריות בלתי נתפסת. את הכאב הפיזי והנפשי הם יישאו לעד.

ה 7- באוקטובר שינה את חייהם, את חיינו וחיים של מדינה שלמה לעולמי עולמים.

במשך 738 ימים ולילות פחדתי.

זה סוג אחר של פחד, שלא חוויתי בחיי לפני כן. פחדתי כל בוקר, פחדתי כל לילה, פחדתי מכל הודעה ומכל צלצול של טלפון, פחדתי מהרעב שלהם, מהבדידות, מחוסר אווירה, מהניתוק הכפוי שלהם האחד מהשני, מהאכזריות שהם חווים מדי יום. בעיקר פחדתי שלא אזכה לראות אותם יותר.

גם את הקול שלי השתקתי מפחד, נזהרתי מכל מילה שעלולה להרחיק אותם. פחדתי לפגוע מבלי להתכוון. חרשתי בשקט ובתחינה את הארץ לאורכה ולרוחבה, פגשתי קהלים דתיים, חילוניים, מן העיר ומהכפר, משמאל ומימין, רציתי להשמיע את זעקת קולה השקט של טליה אחותי הגיבורה שנדם מפחד ושכולם יכירו את גלי חיו ויעזרו לנו להציל אותם.

צומת הקשתות, המקום שבו אנחנו עומדים, רווי בדם הנרצחים, אבל גם היה סמל למאבק של אזרחים ואזרחיות על ערכי היהדות, על צדק ומוסר. החזרה של אהובנו מהשבי היא לא נס! היא תוצאה של מאבק עיקש, נחוש ובלתי מתפשר של משפחות ועם שנלחם בהגנה עליהם ועל כולנו, אותו עם שדרש צדק.

היום אני כבר לא מפחדת לומר: אנחנו, אותו העם בדיוק, דורשים אמת, דורשים לקיחת אחריות, דורשים ועדת חקירה ממלכתית כדי שנלמד ונדע להתגונן טוב יותר! אנחנו חייבים שיופקו לקחים ושיתרחש שינוי ותיקון- מדיני, צבאי ומודיעיני. המראה של שכונת "דור צעיר" השרופה והמחוללת לא יעלם מהזיכרון שלי לעולמי עד.

השבעה באוקטובר לא נגמר! הוא המשיך כשחטופים נרצחו ונהרגו בשבי, וממשיך כשחיילים נפלו ונופלים מידי יום במלחמה אינסופית. המשפחות שעומדות הערב לצידי ומשתפות בכאבן וסבלן, הן העדות לזוועה. הכרה זו לא יכולה להסתכם רק בהנצחה, זכרם וכאבכם משמשים לנו מצפן ומחויבות לחקר האמת.

אני עומדת כאן גם כאזרחית שאיבדה את תחושת הביטחון שלה. אני רואה את גלי חייו בוחרים כל יום מחדש להגשים חלומות שנשדדו מהם, מנצלים כל רגע למצות את הזמן שנגזל מהם.

אבל זה לא מספיק! איך נוכל להבטיח לדורות הבאים ששואה כזו לא תקרה שוב ?

אני חייבת להבטיח שהילדים שלי, הילדים העתידיים של גלי חייו ושל כולנו יגדלו במדינה טובה יותר - כזו שלוקחת אחריות, שמכירה בכשלים ומוודאת שכל האשמים יתנו את הדין. אני כבר לא מפחדת לדבר אני מפחדת ממה שיקרה אם נשתוק - זו לא בקשה ולא תחינה, זו זעקה שקוראת לפעולה.

אני מבקשת מכם, אל תשתקו! נדרוש ביחד צדק ותיקון.

צילום: אמיר ירחי | צומת כברי

מירב כהן | עין השלושה, מתגוררת בבית קמה

אני מירב, ואני מפחדת. מאוד מפחדת. אני אמיצה שמפחדת.

אני יודעת שיש מי שחושב שאחרי אלף ימים הגיע הזמן לדבר על תקווה, על שיקום ועל תקומה. ואני באמת רוצה לדבר על תקווה, אבל כדי שתהיה תקווה אמיתית - היא חייבת לעמוד במבחן המציאות.

אחרי שהחטופים חזרו הביתה, אחרי שכל כך הרבה זמן נשמנו רק בשביל הרגע הזה, אחרי שפעלנו בכל האמצעים שעמדו לרשותנו כדי להחזיר אותם, אני מרשה לעצמי לדבר רגע גם על עצמי. לא, חלילה, משום שהסיפור שלי חשוב יותר מסיפורם של החטופים, אלא משום שהפחד שלי הוא כבר מזמן לא רק שלי. הוא הפחד של משפחות רבות בעוטף. חלקן חזרו לבתיהן, וחלקן, כמוני, עדיין אינן משוכנעות שבאמת בטוח לחזור הביתה.

לא התחלתי לפחד בשבעה באוקטובר. הפחד שלי התחיל הרבה קודם. הוא התחיל כשחמאס התחיל לשגר לעברנו טילים מפעם לפעם. הוא המשיך כשהבלונים הראשונים עלו לשמים ואנשים אמרו שזו רק פרובוקציה, כשעפיפונים שרפו את השדות שלנו ולנו אמרו שיימצא פתרון. הוא התחזק כשהתחילו התהלוכות על הגדר, כשמאות ואלפי אנשים התקרבו אליה ואנחנו הבנו שמה שהשתנה, שמה שהרע הולך ונבנה מול העיניים שלנו. באותם ימים ביקשתי שמישהו יעצור לרגע ויביט קדימה. לא ביקשתי פתרונות קסם. גם היום אני מבינה שאין כאלה. ביקשתי חשיבה אסטרטגית. ביקשתי להסתכל אל מעבר לסבב הבא. להבין שאי אפשר לנרמל מציאות שבה כל כמה חודשים נכנסים לעוד סבב, לעוד פינוי, לעוד ימים של חרדה - ואז חוזרים לשגרה כאילו כלום לא קרה.

זאת לא הייתה שגרה נורמטיבית, וגם לא באמת שגרת חירום כמו שהתעקשו לקרוא לימים האיומים שחווינו. זו הייתה מלחמת התשה ארוכה, ואנחנו, תושבי העוטף, היינו אלה ששילמו את המחיר שלה, יום אחר יום, שנה אחר שנה. בדיעבד אני מבינה שהיינו החומה האנושית של מדינת ישראל. ספגנו את האיומים, את הירי, את השריפות ואת חוסר הוודאות, מתוך הבנה כואבת שהמדינה מתייחסת לכל אלה כאל שגרה שהיא חלק מהחיים בעוטף, משהו ששייך לאלה שגרים מעבר לערי המרכז. במשך שנים הייתה תחושה שזו כביכול הבעיה "שלהם". של נירים ונתיב העשרה, של עין הבשור וניר עם, של תושבי אשכול, שער הנגב וחוף אשקלון.

היום, אחרי מה שקרה, אני יודעת לקרוא לזה בשם: הפקרה. ואז הגיע השבעה באוקטובר, ובאותו בוקר לא רק הגדר קרסה. קרסה גם הקונספציה. קרסה תחושת הביטחון. קרס האמון הבסיסי שהיה לי בכך שהמדינה תדע להגן עלינו. וברגע ההוא הרגשתי לא רק את האימה של מתקפת הטרור, אלא גם את הכאב הגדול של מי שמגלה שהמדינה שלו, זו שהאמין שתהיה שם ברגעים הקשים, הפקירה אותו כשחיו היו נתונים בסכנה. כמעט שלוש שנים עברו מאז, ועדיין לא הצלחתי לגייס את הכוחות לחזור הביתה. אני רוצה לחזור. אין יום שאני לא מתגעגעת לבית שלי בעין השלושה. לשבילים, לשדות, לשקיעה שאין כמותה בכל העולם, לחיים שהיו לי.

אני מתגעגעת לא רק לעבר, אלא גם לעתיד שחשבתי שיהיה לי שם. מתברר שהשאלה אם לחזור הביתה אינה תלויה רק ברצון. לעיתים זיכרונות הרגעים ההם והחששות מפני העתיד מכריעים את הכף. מכריעים גם את הכמיהה לחזור.

אני לא חזרת הביתה, כי אני מפחדת. לא רק מהפיצוצים שאנחנו ממשיכים לשמוע ושמסבירים לנו שהם חלק משגרה ביטחונית תקינה, אלא גם מהעתיד. מהאפשרות שלא באמת למדנו את הלקח. אני מפחדת כשאני שומעת עוד ועוד דיווחים על התעצמות מחודשת של חמאס, כי אני כבר יודעת לאן ההתפתחויות האלה עלולות להוביל. אני מפחדת כי מבחינתי - ההפקרה לא נעצרה בשבעה באוקטובר. אני מפחדת ששוב נמצא את עצמנו מול אותה מציאות, רק עם שמות אחרים ועם הסברים אחרים. אני מתבוננת במציאות ושואלת את עצמי שאלות שאין לי עליהן תשובות.

איך אדע שבפעם הבאה שבה ינסו מחבלים לחזור ליישוב שלי, הצבא יגיע בזמן? איך אדע שלא תחזור התפיסה שקדמה לשבעה באוקטובר? איך אדע שהלקחים הופקו כשעדיין, אחרי אלף ימים, לא קמה ועדת חקירה ממלכתית? ועדה שתעשה את הדבר הבסיסי שמדינה חייבת לאזרחיה אחרי אסון בסדר גודל כזה: להסתכל לאמת בעיניים. לחקור מה קרה, איך קרה, ובעיקר לוודא שעושים הכול כדי למנוע את האסון הבא.

ועדה שעדיין מחכים להקמתה מי ששילמו את המחיר בגופם ובנפשם: המשפחות השכולות, פדויי השבי ומשפחותיהם, הרבים כל כך שבתם אבד ונפשם צולקה. כי בלי חקירה אמיתית אין למידה אמיתית. בלי למידה אמיתית אין שינוי אמיתי. ובלי שינוי אמיתי - איך אוכל להאמין שהפעם זה יהיה אחרת ולחזור הביתה?

אני לא מוכנה לחזור לאותה מציאות שממנה התפניתי אחרי שלושים ושש שעות בממ"ד. אני לא מוכנה שהילדים שלנו יגדלו בתחושה שהפחד הוא חלק בלתי נפרד מהחיים בעוטף. אני לא מוכנה שנמשיך לחשוב שעוד מיגון הוא הפתרון. אני לא רוצה לגדל עוד דור שמודד את איכות החיים שלו לפי המרחק מהממ"ד.

אני לא מוכנה להמשיך להיות חומה אנושית ולחיות לצד מנהרות טרור. אינני מבקשת חיים בלי סיכון. אני חיה במדינת ישראל ואני מבינה שאין דבר כזה ביטחון מוחלט. אבל יש הבדל עצום בין לחיות במדינה שיש בה סיכונים, לבין לחיות בתחושה שאתה עצמך קו ההגנה הראשון של המדינה שלך.

אני רוצה שהדילמות שלי יהיו כמו של כל אזרח במדינה הזאת. אני רוצה להתלבט איזו חולצה ללבוש בבוקר, ואם לשתות את הקפה שלי עם או בלי חלב, ולא להתחבט בשאלה אם בטוח לחזור לישון בבית שלי.

אלף ימים אחרי אותו בוקר נורא, אני מבקשת את הדבר הבסיסי ביותר שאזרח יכול לבקש מהמדינה שלו: את הזכות לחזור הביתה מבלי לפחד. לא רק בשבילי, אלא גם למען הילדים שלי, למען הילדים של כולנו. למען קהילות העוטף, למען כל מי שחי במדינה הזאת.

אבל רק ביום שבו אדע שלא רק שיקמנו בתים או בנינו חדשים אלא השבנו את הדבר העמוק יותר, שאבד באותו יום - את האמון במדינה שלנו, בנכונותה וביכולתה להגן עלינו - רק אז אדע שלמדנו משהו מהשבעה באוקטובר.

שאני באמת יכולה לחזור הביתה.

צילום: רן דמבו | חיפה

צילום: גל מוסמון | קריית טבעון

צילום: גל מוסמון | קריית טבעון

צילום: גל מוסמון | קריית טבעון

צילום: גל מוסמון | גשר כפר יהושע

חיפה

2 יולי 2026

גדי עמיחי | אחיינו של עודד ליפשיץ, שנחטף ונרצח בשבי בעזה
ואחיינה של יוכבד ליפשיץ שנחטפה וחזרה מהשבי בעזה

תודה לחברות המופלאות והחברים היקרים מ מחאת העם חיפה על אתמול בכיכר, ועל שנים של מאבק ארוך נחוש ולא פשוט. עודד ז"ל היה גאה בכל אחד ואחת מכן.

לפני אלף ואחד ימים, בערב יום שישי, חזרו דודי ודודתי, עודד ויוכבד ליפשיץ, לביתם בניר עוז בפעם האחרונה. הם חזרו לקיבוץ האהוב שהקימו בעשר אצבעותיהם. ואני מנסה לדמיין את הלילה ההוא - הלילה האחרון של קיבוץ ניר עוז כפי שהכרנו אותו. חברי הקיבוץ אכלו את ארוחת השישי. הורים השכיבו את ילדיהם. ובשקט של שבילי הקיבוץ אפשר היה לשמוע את הטווסים והצרצרים, את רשרוש העצים ברוח, ואולי כלב שנובח מרחוק. אלה היו הקולות האחרונים של העולם ההוא. כעבור שעות אחדות ייפתחו שערי הגיהנום. יותר מרבע מתושבי הקיבוץ יירצחו או ייחטפו. בשבת בבוקר עוד הספיק דודי עודד לדבר עם אחותו, אמי. בקולו השקול הוא אמר לה ששומעים בחוץ ערבית ויריות מנשק קל - אבל הוא אינו דואג. צה"ל תכף יבוא ויסלק אותם. עודד לא היה אדם תמים. הוא הכיר היטב את האזור ואת המציאות.

התמימות הייתה אחרת. זו הייתה האמונה שמדינת ישראל תבוא. שהמדינה תגן על אזרחיה. שכאן לא יפקירו משפחות וילדים במשך שעות. שכאן לא יינטשו אזרחים בשבי במשך מאות ימים. שכאן זה לא יקרה שוב. אבל המדינה לא באה. ומאז עברו אלף ימים של אובדן, מאבק, חרדה והפקרה. דודתי יוכבד ליפשיץ הושבה אלינו ודודי עודד ליפשיץ ז"ל נרצח בעזה ובימים האחרונים אמר בצלאל סמוטריץ': "בזכותי כל החטופים כאן".

מי שאמר שהשבת החטופים אינה הדבר החשוב ביותר, והתנגד שוב ושוב לעסקאות להשבתם, מבקש עכשיו לנכס לעצמו את חזרתם. אבל אנחנו זוכרים. בכל פעם נאמר לנו שקו אחר אינו ניתן לחצייה, שחצייתו היא סכנה קיומית. אחר כך התברר שאפשר. הקו נחצה - אבל הזמן שחלף לא חזר. ובשבי, זמן אינו ויכוח באולפן. כל יום היה רעב, פחד, כאב ועינויים. כל יום היה יכול להיות ההבדל בין חטוף שחזר למשפחתו בחיים לבין חטוף שמושב אליה לקבורה. ולכן לא ניתן למי שהפקיר אותם לקחת עכשיו בעלות על שובם. השבים יודעים את האמת. המשפחות יודעות את האמת. וגם קבריהם של מי שלא זכו לשוב בחיים מספרים את האמת.

אלף ימים אחרי ההפקרה, הממשלה עדיין לא לקחה אחריות. ועדת חקירה ממלכתית לא הוקמה. ובזמן שחיילים ומשרתי מילואים נושאים את המדינה על גבם, הממשלה מקדמת השתמטות ופוגעת ביסודות שעליהם הוקמה מדינת ישראל.

עודד כתב פעם שהוא שאף ללכת, ולו כמה צעדים צנועים, בדרכם של נביאי המוסר והצדק - עמוס, ישעיהו וירמיהו. "וַיִּגַּל כְּמִים מִשְׁפָּט, וַצִּדְקָה כְּנֶחֱל אֵיתָן", אמר הנביא עמוס, שעודד אהב. צדק אינו רגע חולף. הוא אינו נאום אחד, הפגנה אחת או מוצאי שבת אחד. הוא חייב לזרום בהתמדה, כמו נחל איתן. ולכן אנחנו כאן. המחאה שלנו חשובה. היא שומרת על האמת ומונעת מאיתנו להתרגל, להיכנע ולהרכין ראש.

אבל מחאה אינה המקום שבו האחריות שלנו מסתיימת. היא המקום שבו האחריות מתחילה. לא די לעמוד ביציע ולצעוק. הגיע הזמן לרדת אל המגרש. צריך לצאת מן הכיכר אל הרחוב, אל מקום העבודה, אל המשפחה ואל השכנים. לדבר עם מי שהתיימש. לשכנע את מי שחושב שקולו לא ישנה. להתנדב, לפעול, להיות נוכחים בכל קלפי ולהביא אנשים להצביע. הבחירות קרובות. השינוי לא יקרה מעצמו. הוא בידיים שלנו.

והניצחון לא יהיה רק החלפת הממשלה הזאת. הניצחון יהיה הקמת ממשלה אחראית וראויה. ממשלה שתקים ועדת חקירה ממלכתית, תשיב את השויון בנטל, תשקם את היישובים שנפגעו, תגן על מערכת המשפט ותחזיר את החינוך והרווחה לראש סדר העדיפויות. ממשלה שתחזיר את העיקרון הפשוט שעליו הוקמה המדינה הזאת: מדינת ישראל קיימת למען אזרחיה - ולא אזרחיה למען הישרדותו של השלטון. הגיע הזמן ללכת כמה צעדים בדרכו של עודד.

מן הכיכר אל הרחוב.

מן המחאה אל המעשה.

מן הייאוש אל התקווה.

ומן הרחוב - אל הקלפי.

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

חיפה

2 יולי 2026

כרמית פלטי קציר | אביה נרצח בשביעי באוקטובר
אמה חנה ז"ל חזרה מהשבי ונפטרה
ואחיה אלעד קציר ז"ל נרצח בשבי

"כ-40 חטופים נהרגו בשבי - יכולנו להחזיר אותם בחיים".

"אפשר היה לסיים את המלחמה בעזה לפחות שנה לפני שהסתיימה ולהגיע לאותם הישגים".

"ההנהגה יכלה לקדם עסקאות חטופים ולא עשתה זאת".

את הדברים האלו אמר אתמול ניצן אלון, ראש מפקדת השבויים והנעדרים לשעבר. הוא מכיר כל צעד וצומת בדרך הזו, שארכה הרבה יותר מדי ימים, שעלתה בכל כך הרבה חיים של חטופים. הוא היה שם כשהחלטות התקבלו, כשהחלטות אחרות לא התקבלו, כשעסקאות חטופים טורפו.

את מה שאנחנו צרחנו ברחובות, התרענו מפניו בשערי הקריה ואמרנו בדמעות בפגישות עם חברי הקבינט - ניצן אלון אומר עכשיו בפה מלא ובאופן הפומבי ביותר. ניצן אלון דובר אמת. זאת אמת קשה לעיכול, בלתי נסבלת עבורי, אבל חשוב כל כך שהיא נאמרת כי יש ערך לאמת, ויש ערך להכרה במה שקרה, גם אם מאוחר מדי עבור המשפחות שלנו.

זעקנו והתרענו כי כבר שילמנו את המחיר היקר מכל, כי כל כך ניסינו למנוע מאחרים את המוות הזה, שיכול היה להימנע. כל כך הרבה חיים יכלו להינצל. בשבילנו אלו לא "החטופים". זה החיים של אלעד, של עודד ליפשיץ, של מונדר ומצגר, של חיים פרי ויגב, של אוהד יהלומי, של איתי סבירסקי, של הירש, אלמוג, אלכס, עדן, אורי וכרמל גת - של 46 אהובים שלא יחזרו אלינו אף פעם. ככה נראה הכשלון המוחלט!

המחדל הראשון, הענק, הוא שאף אחד מהם לא היה אמור להירצח או להיחטף - זה המחדל על הגנת היישובים ועל הגנת האזרחים. ועליו נוספו עוד כל כך הרבה מחדלים: מחדל הפקרת החטופים החיים לימים ארוכים מדי של עינויים ורעב, מחדל הפקרת משפחות החטופים החללים שלא ידעו אם אי פעם יהיה להן קבר וודאות ביחס לגורל יקיריהן, והמחדל "שלנו" - מחדל הפקרת החטופים שנחטפו בחיים ושרדו בגבורה בשבי למותם בשבי.

נתניהו - לא החזרת אותם, הם נחטפו בחיים והוחזרו בשקית. הם הופקרו למותם.

בשבילנו אלף ימים של מחדל הם אלף ימים שבהם הקרקע נשמטה לנו מתחת לרגליים, שבהם נכנסנו לסרט אימה שבו יש מחבלים, נשקים שלופים, ירי ויש גם סרטוני אימה. אי אפשר לתאר מה זה לראות את אבא שלך, אמא שלך, אח, אחות, בני דודים בגיהנום של עזה, מורעבים, מעונים, נושאים אליך עיניים מתחננות - ולהיות כל כך חסר אונים.

אבל לגיהנום שלנו היה עוד צד, שעליו לא יכולנו לדבר בזמן אמת, מרוב פחד. הצד של מי שהיה אמור להגן עלינו מלכתחילה - ההנהגה שלנו, שאמורה היתה להיות בצד שלנו, של ישראל. אבל בצד של ישראל פגשנו ראש ממשלה אטום ששיקר לנו שוב ושוב, פגשנו חברי קבינט שתעדפו מלחמת נצח ואשליות על נצחון מוחלט - כשהם יודעים שאין דבר כזה ומהמרים על חיי אהובינו שוב ושוב.

אלף ימים והם לא למדו כלום. אבל איך ילמדו כשהם ממשיכים להתנגד לוועדת חקירה ממלכתית? ולא רק מתנגדים לחקר האמת, אלא פועלים ללא הפסקה כדי לעוות ולטיח את האמת. כדי לתקוף את מי שאומר אמת.

והאמת היא: מחדל צריך לחקור. מחדל חייבים לחקור. אחרת לא יימנע המחדל הבא!

במקום זה הם ממשיכים לחזור שוב ושוב על אותן סיסמאות חלולות על נצחונות מוחלטים, והבטחות שקר למיטוט החמאס, החיבאללה, המשטר האיראני. שוב ושוב בוחרים בלחץ צבאי ונמנעים מלקדם הסכמים. ואז, בסוף, נכפים עלינו הסכמים פחות טובים לנו ואנחנו מקבלים את קטאר וטורקיה, תומכות החמאס, בניהול הרצועה. אנחנו מקבלים את החמאס משתקם, את חיבאללה ממשיך ומאיים, ואת איראן כבעלת ברית בשולחן המשא ומתן כשישראל בחוץ.

לא למדתם כלום - כי לא רציתם ללמוד. רציתם לשרוד עוד ועוד בשלטון. ושרדתם - אבל יותר מידי חטופים, חיילים, אזרחיות ואזרחים לא שרדו. הם שילמו על כך בחייהם. וכולנו משלמים על כך במחיר הבטחון שלנו.

העיקר שבשבילכם זאת הייתה קדנציה נפלאה, תקומה, תקופה של נס.

אתם - לא למדתם כלום. אבל אנחנו למדנו. עם ישראל למד שיש לו כוח להלחם על חייהם של האחים והאחיות של כולנו, עם ישראל לא ויתר עליהם גם כשהשלטון העדיף מלחמת נצח. עם ישראל גם למד שאסור לתת לכם, לאף אחד מהאנשים שהיו בתפקיד באותו יום של מחדל והפקרה, לחזור שוב לכיסא באוקטובר הקרוב. למדנו והשתנינו ואנחנו לא נסכים יותר להקרבת החיים שלנו על מזבח שלטונכם. אנחנו, העם, נתקן ונשלח את כולכם הביתה.

זה הרגע של כולנו לאסוף את כל הכוחות והמשאבים שיש לנו כדי להבטיח שבבחירות הקרובות נחליף את ממשלת הטבח והחורבן בהנהגה ראויה. כזו שתקח אחריות, שתגיע לחקר האמת, שתאפשר לנו לבסס מחדש את האמון במדינה.

אנשים יקרים, אל תשקעו לכאב המפלח ולייאוש, בואו נהפוך את העצב והמחירים הכבדים ששילמנו לפעולה שתביא תקווה - להנהגה שתיקח מחדש אחריות על הדבר הכי חשוב ויקר שיש לנו - החיים עצמם.

תודה!

צילום: חני שפירא | תל אביב

עאיד בדיר | לשעבר סגן ראש העיר של כפר קאסם ופעיל פוליטי

ערב טוב לכולם,

חברים וחברות,

אני עומד כאן היום מתוך אמונה עמוקה שאפשר לבנות כאן עתיד אחר. עתיד שבו ערבים ויהודים אינם חיים זה לצד זה מתוך פחד וחשדנות אלא יחד מתוך שותפות כבוד ואחריות משותפת. החברה הערבית בישראל אינה בעיה היא חלק בלתי נפרד מהפתרון.

אנחנו אזרחים שווים עובדים לומדים מקימים משפחות ותורמים לכל תחומי החיים. אך במשך שנים רבות אנו מתמודדים עם אפליה הזנחה והיעדר השקעה אמיתית בתשתיות בחינוך בדיוור בתחבורה ובביטחון האישי.

הכאב הגדול ביותר של החברה הערבית היום הוא האלימות והפשעה. משפחות חיות בפחד אימהות חוששות לשלוח את ילדיהן לרחוב ואנשים מאבדים את תחושת הביטחון הבסיסית ביותר. זו אינה גזירת גורל זו אחריות של המדינה. ממשלה שמפקירה אזרחים אינה יכולה לטעון שהיא דואגת לביטחון.

במקום להתמודד עם הבעיות האמיתיות, יש מי שבוחר להסית. שוב ושוב אנו שומעים הכללות נגד הציבור הערבי כאילו מיליוני אזרחים הם אויבים. ההסתה הזו אינה פוגעת רק בערבים היא מחלישה את הדמוקרטיה מפלגת את החברה ומרחיקה אותנו מהעתיד שכולנו רוצים.

הערביות שלי היא חלק מהישראליות של כולנו. אני לא צריך לוותר על הזהות שלי כדי להיות שותף מלא במדינה הזו. להפך הגיוון שלנו הוא הכוח שלנו. חברה שמכבדת את כל הזהויות של אזרחיה היא חברה חזקה בטוחה ודמוקרטית יותר. אני מסרב לקבל את השיח הזה.

אני מאמין בשותפות אמיתית בין ערבים ליהודים שותפות שמבוססת על שוויון זכויות שוויון הזדמנויות וכבוד הדדי. לא שותפות של סיסמאות אלא של מעשים השקעה בחינוך במאבק בפשיעה בפיתוח כלכלי ובבניית אמון בין כל חלקי החברה. אני לא מבקש יחס מיוחד אני דורש דבר אחד בלבד שוויון כי מדינה חזקה היא מדינה שבה כל אזרח מרגיש שייך בטוח ומוערך.

כאשר החברה הערבית תצליח גם מדינת ישראל כולה תהיה חזקה יותר בטוחה יותר ומשגשגת יותר. אני מאמין שפוליטיקה יכולה להיות כלי לחיבור ולא לפילוג. הגיע הזמן להחליף את שפת השנאה בשפת התקווה, את ההסתה בשיתוף הפעולה, ואת הפחד באמון.

אני מתחייב להמשיך להיאבק למען חברה צודקת יותר דמוקרטית יותר ושוויונית יותר. למען הילדים שלנו, למען העתיד המשותף שלנו, ולמען מדינה שבה אף אדם לא ירגיש אזרח סוג ב'.

ולסיום, בואו נבחר בשותפות, בואו נבחר בשוויון, בואו נבחר בעתיד משותף לכולנו. כי שוב אני אומר לכם, אני מאמין שהערביות שלי היא חלק מהישראליות של כולנו.

תודה רבה

צילום: עמוס גיל | צומת כרכור

צילום: מרסלו שניידמן | תל אביב

דר' יעל רימר-כהן | האוניברסיטה העברית בירושלים

שלום לכולם, שמי יעל ואני מלמדת השנה משפט מנהלי באוניברסיטה העברית. אני יודעת שאני לא בשיעור, תהיו איתי אני מבטיחה שזה קשור.

במשפט מנהלי אנחנו לומדים איך מתי ולמה מפעילים ביקורת על הממשלה ועל הבירוקרטיה-שלטון הפקידים- שמתחתיה. אנחנו רואים איך לאורך השנים, ולא רק בישראל, השאלות האלה לא היו פשוטות. פוליטיקאים מינו מקורבים, דאגו למגזרים... המדינה שלנו כבר שנים מרעיבה את תפיסת אחריות המדינה ומשאירה אזרחים לדאוג לעצמם, או מזמינה מוסדות אחרים לעשות את זה: השוק במופע הכי אדיש ודורסני שלו, הדת במופע הכי גזעני ושוביניסטי שלה, וגם עמותות מגזר שלישי שמעצם קיומן יכולות לדאוג כל פעם לתחומים צרים ובמגבלות רבות.

אז מה השתנה בשנים האחרונות?

ההבדל הוא באתוס. המשפט הציבורי, זה אולי התפקיד הכי חשוב שלו, מסמן אתוס, ערכים, קריאות כיוון. במצגות שלי יש תמונת מגדלור. המשפט לאורך השנים מזכיר לממשלה שהיא כאן לרגע- ביי דזיין, באידיאל- היא אמורה להגיע לשנים ספורות ולנווט את הספינה, את כל הספינה על כל יושביה- ואז להעביר את ההגה. אז נכון שהמדינה שלנו כבר שנים עוברת על ערכי המשפט המנהלי, אבל עד השנים האחרונות היתה הסכמה על כך שזה המגדלור. שוויון, הגינות, כבוד האדם, אחריותיות, סולידריות, יסודיות - זו השפה שהמשפט הציבורי מזכיר לממשלות ודרך זה לכולנו: זו ההבטחה שלנו לעצמנו.

הממשלה הנוכחית, וראש הממשלה כבר זמן רב לפני כן, מבטיחים משהו אחר. הם אומרים בגאווה: מכיוון שעד עכשיו רק שאפו ולא עשו, אנחנו גם לא נכוון - לשוויון, להגינות, לכבוד או אפילו למקצועיות.

צילומים: אורנה קופרמן | ירושלים

הם לא מבטיחים שוויון, רק עליונות יהודית אלימה. הם לא מבטיחים תקווה, רק כעס. הם לא מבטיחים ביטחון, רק עוד ועוד מלחמות. הם לא מבטיחים הגנה מעוני, רק תלות והכפפה. המדינה שמבטיחים לנו מי שרק רוצים להישאר בשלטון היא מקום שבו אנשים חיים בכאוס ואי-יציבות, בתחרות מתמשכת על תקציבים, בלימוות ויד קלה על ההדק, שהורגת ואחכ אפילו לא שואלת שאלות. מדינה שבה רואים את האחר דרך כוונות, או לפחות דרך אצבע משולשת. מדינה שבה החובה היחידה היא לא לצאת פראיר.

וכשנצח בבחירות, ואנחנו ננצח בבחירות! הדבר הראשון הוא אמנם להוציא את הרעל מהפצע שהוא החברה הישראלית. אבל אחר כך יש לנו הרבה עבודה, לא רק להדליק מחדש את המגדלור, אלא לכוון אליו את ההגה ולהבטיח לכל יושבי הספינה חוף מבטחים.

אסור לנו להיות טובים יותר מהם בלא לצאת פראירים, לבצר את המעמד שלנו או להשיג תקציבים פשוט כי עכשיו תורנו. אנחנו חייבים להבטיח חברה שבה לכל התושבים יש יכולת אמיתית לחיות בכבוד, מדינה שבה העתיד שלך לא נקבע לפי השכונה בה נולדת, מדינה שמבטיחה מוביליות, סולידריות וראיית האחר, גם כשהוא לא אני. מדינה ששייכת לכולם ולא שייכת לממשלה.

מגיעה לנו תקווה, שותפות, שלום, רווחה, מגיע לנו עתיד שבו אפשר יהיה לעצב משפט מנהלי בפרט וחיים בכלל לאור הערכים שהם ה DNA שלנו - מדינה שבנויה על

יסודות החרות, הצדק והשלום... ושיוון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה.

תודה לכם על ההזמנה, ותודה שאתם מגיעים כל שבוע, ביחד אולי לא רק ננצח אלא נצליח גם להירפא.

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

צילום: נועם קרמפף | ירושלים

חיפה

4 יולי 2026

בני ברבש | סופר ותסריטאי

בשבריר השנייה הראשון של הפיצוץ נוצר כדור אש בטמפרטורה של מיליוני מעלות. כל מה שנמצא ברדיוס של מאות מטרים ומעלה – מבנים, תשתיות, חיות מחמד, ג'וקים חולדות... מכשירי הסלולר האהובים עם קלוד, וג'מיני, וצ'ט ג'י פי טי נמסים לשוליות פלסטיק מבעבעות לרגע, ובמשנהו מתאדות יחד איתכם.

זו התוצאה העתידית של פרויקט חייו. מאמציו הבלתי נלאים של נתניהו לסכל כל יחמה של ניטור הגרעין האיראני ובכך, למעשה, להסיר את כל המכשולים שעמדו בדרכה של איראן להשיג נשק גרעיני.

נאם בקונגרס נגד הסכם הגרעין של אובמה.

השפיע על טראמפ לבטל את הסכם אובמה.

זם את הפיאסקו של לביאים ואריות השבים לכלובם מקופלי זנבות, עם הסכם גרוע בהרבה מזה שאותו סיכל נתניהו.

המומחה בשליטה בגובה הלהבות ששרפו בשבֶּעָה באוקטובר – לפני אלף ימים ויום – את עוטף עזה על מאות תושביו ומגיניו, משחק שנים בגובה הלהבות שעליהן מתבשלת תכנית הגרעין האיראנית ושבה מדינת ישראל עולה בלהבות.

אם הוא לא האבא של הגרעין האיראני, הוא לפחות הצנטריפוגה שחסרה להם כדי להשלים להם את המרוץ לפצצה.

אלף ימים ולילות של מלחמה שמצרפת חזית לעוד חזית. פצועים לעוד פצועים. שכול לעוד שכול. פשע לעוד פשע. אסון לעוד אסון. הפקרה לעוד הפקרות, השתמטות לעוד השתמטות, בגידה לעוד בגידה, מוות לעוד מוות. והאיש הנורא הזה ממשיך לבדות ממוחו המעוות עוד כזבים, ועוד שקרים, ועוד בדותות. אלף ימים הוא מוכר לנו סיפורי אלף לילה ולילה. שחרזאדה שמחלצת את עצמה בכזבים ומחדלים מגזר הדין שישלח אותו לכלא.

ומה היה לו להגיד ביום שטרמפ הכריז על ההסכם שמאיים על קיומנו? איך התרברב בשבוע שעבר במסיבת העיתונאים? "אם לא היינו פועלים – כולכם הייתם בסכנת מוות המוני" **כולכם!** וכיוון שכפר בעיקר הוציא את עצמו מהכלל. **כולכם!** לא אמר כולנו. **כולכם!**

אז אני רוצה להגיד לך אדוני ראש הממשלה: כולנו בסכנת מוות המוני – בגלל שאתם פועלים. תפסיקו לפעול כי פעולה שלכם מקדמת מוות ושכול, והשתמטות ורצחנות וגזענות.

תפסיקו לפעול!!!!

והוא המשיך להתרברב והוסיף: "כל עוד אני אהיה ראש ממשלה - לאיראן לא תהייה פצצה גרעינית". אין מה להגיד, האיש יודע להכין מהלימון החמוץ ביותר ציאניד בטעם לימוןדה. ובכל זאת, להבטחה הזו אני מאמין. אני מאמין כי, בארבעת החודשים שנותרו לו במשרתו, עד להדחתו בבחירות, הוא לא יספיק להשלים את תכנית הגרעין האיראנית שבקידומה הוא עוסק מאז 2015. את הגרעין האיראני, יחד עם החורבן הנורא שזרע במדינת ישראל. הוא משאיר ליורשיו.

אם חפצי חיים אנחנו, בעוד ארבעה חודשים נסלק את מכונת ההרס הזו למקום היחידי שבו ינוטרל מנגנון ההשמדה הפראי שלה - לבית הסוהר. ואחרי לכתו נכון כאן דמוקרטיה אמיתית. לא זו המעוותת ששררה כאן במשך שנים.

אנחנו לא נחזור אחורה לדמוקרטיה הנֶכָּה שאפשרה לנאשם לכהן כראש ממשלה עם גיבוי של אחת עשרה אפס שפסק לטובתו בית משפט רופס שהכשיר את התועבה, לא יקרה בדמוקרטיה שלנו!

אנחנו לא נחזור לדמוקרטיה מזויפת שמפעילה שתי מערכות משפט – אחת לכובשים והשנייה לנכבשים – לא יקרה בדמוקרטיה שלנו. אנחנו מסרבים לחזור לדמוקרטיה שמאפשרת לגזענים כהניסטים להיבחר לכנסת ומתירה למורשעים לכהן כשרים בממשלה.

אנחנו לא נשלים עם דמוקרטיה שמניחה לעסקנים דתיים להתערב בחייהם ובמותם של אזרחים חילונים, לקבל על כך שכר מהמדינה, ובאותה הזדמנות לחלץ את בניהם משירות צבאי, לחיות מכספינו ולשגשג מהקזת דמם של בנינו ובנותינו – לא יקרה בדמוקרטיה שלנו!

אנחנו לא נשלים עם דמוקרטיה המפרשת את הכרעת הרוב כהיתר לרמוס את זכויות המיעוט, לשרוף את מגילת העצמאות. לסרס את שומרי הסף. להכניע את מערכת המשפט. לצפצף על החוק ולהפוך את גופי הביטחון למשרתיה הנרצעים של הממשלה במקום לשרת את המדינה ואזרחיה.

אנחנו לא נחזור לדמוקרטיה שבה הממשלה מתעדפת את צרכיה הקואליציוניים על חשבון הצלת אזרחיה שנחטפו על ידי אויב אכזר – שהיא עצמה האכילה וטיפחה!!!

אנחנו נדחה על הסף דמוקרטיה שתמיד, אבל תמיד בוחרת לצאת למלחמה ומקדשת את המוות, ולא בוחרת בחיים, בחתירה עקבית ומאומצת להסדרים מדיניים ולהשכנת שלום.

מדינת ישראל איננה רכוש פרטי של הליכוד. או של קואליציית השחיתות והדמים. מדינת ישראל גם אינה רכוש פרטי של רעיית ראש הממשלה ובעלה, למרות שכך הם מתייחסים אליה.

מדינת ישראל ותשתיתה הדמוקרטית אינם אביזרים אלסטיים בעלי גמישות של נערת גומי שניתן לכופפם ולעקמם על פי צרכיו המשפטיים, הקואליציוניים, האישיים, הכספיים של בנימין נתניהו וקואליציית המשתמטים, הנאשמים, החשודים, המורשעים, המושחתים שחדשות לבקרים מבצעים בה מעשים מגונים

הנה הולך וקרוב היום הגורלי. יום שלקראתו אנחנו צריכים לגייס את כל כוחנו כדי להכריע את המאבק לשחרור מדינת ישראל מטלפיו של נתניהו ולהסיר מעל את עניבת החנק שהאיש הרע הזה כרך סביב צווארה.

כל זה אינו חלום. זו תכנית העבודה שלנו ומימושה מוטל על כל אחת ואחד מאיתנו. אנחנו האנשים. זה בידנו. וכולנו יחד נעשה ונצליח כי בחזית השמינית שנתניהו פתח נגד אזרחי מדינתו, הברירה היחידה להבטיח קיום לנו ולדורות הבאים היא רק ניצחון.

צילום: צביקה גולן | צומת אלונים

צילום: אלון קורנגרין | תל אביב

צילום: גל חגי | חדרה - צומת המשטרה

צילום: אבי לנדמן | צומת זכרון יעקב

אורי ערד | אל"מ במיל' אורי ארד, נווט קרב ופדוי שבי ממלחמת יום הכיפורים

1002 ימים חלפו מאז טבח נתניהו. מאז אותו יום מר ונמהר שבו נטבחו 1020 אזרחים וחיילים ו-251 נחטפו לעזה. מאז רוצצו ראשיהם של תינוקות, נשים נאנסו, משפחות שלמות הוכחדו ויישובים שלמים חרבו. 1002 ימים של גיהנום. 1002 ימים שבה ממשלת ביזה ודמים החריבה את ישראל. וכל זה על ראשו של אדם ארור אחד, שהחליט שטובתו האישית חשובה יותר מטובת המדינה. זוהי הפרת אמונים שאין למעלה ממנה, זוהי, בלשון פחות מכובסת – בגידה.

ונתניהו? הוא השיל כמה קילוגרמים ממשקלו. מזל שלא הוריד עשרות רבות של ק"ג, כמו החטופים. זה נרקיסזם ממאיר, זה מחליא, זה סדיזם לשמו. ואח"כ הוא מסובב את הסכין בפצע הפעור כשהוא חוזר ומתגאה שהחזיר את כל החטופים, ועוד שואל "איפה מחיאות הכפיים". תאמר זאת למשפחות 46 החטופים שיכלו להיות איתנו היום ומתו בשבי.

זה לא נגמר. סקופ!!! לאיראנים היו פצצות אטום. והתגובה להצהרה הבומבסטית? דממה מוחלטת. איש בעולם כבר אינו טורח להתייחס לשקרים הבוטים. הכל כל-כך שקוף, עלוב, פתטי.

נתניהו הרס פה כל חלקה טובה: הוא הפקיר חטופים למותם, האריך את ייסוריהם של עשרות אחרים שעברו התעללות פיזית, נפשית ומינית, ושלח חיילים למותם לטובת שרידותו הפוליטית. והכל, בלי שמץ של חרטה, בלי גרם של קבלת אחריות, בלי שום תחושת אשמה. כמה בזוי, כמה נפשע, כמה נקלה.

נתניהו לא אובחן, ואני אינני פסיכיאטר. לכן אני מסתייג מהאמירות שהוא פסיכופט, אף שאני מבין לליבם של אלה שאומרים זאת. השקרים הבוטים, הבוגדות, חוסר האמפתיה, הניתוק הרגשי, הסממנים הסדיסטיים בהתנהגותו כלפי משפחות החטופים מצדיקים לפחות את הכינוי "פסיכופט לכאורה".

צילום: מרסלו שניידמן | תל אביב

צילום: רוני שפירא | תל אביב

קו ישר עובר בין רצח רבין לטבח נתניהו, בין כיכר ציון וצומת רעננה לבארי וניר-עוז. קו ישר שלכל אורכו מממן החמאס הסית, פילג ושיסה איש ברעהו; חילל ערכים מקודשים; דרס את האמת; החריב מערכות שלמות; הרס את מערכת אכיפת החוק; מינה מינויים מופקרים; הכשיר כהניזם, משיחיות וטרור יהודי; עודד השתמטות; הרס את יחסי החוץ; הפך אותנו למצורעים בעולם; ביצע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות; הביא עלינו את האג; פגע בביטחון המדינה; הביא עלינו ריקבון מוחלט.

ואל האיש הנקלה הזה, הצטרפו בני הציונות המשיחית והחרדים. על החרדים קל לכעוס. הם בחרפתם מצפים שנמשיך להיהרג בשדות הקטל בעודם מתים באוהלה של תורה ועוד שנממן את ההשתמטות הזו. הביטו בגולדקנופף המנותק, ראו את דרעי - ללא ספק הפוליטיקאי המושחת ביותר שידעה הפוליטיקה הישראלית - שמתגאה בהשתמטות נכדיו בעודו שותף להחלטות ששולחות חיילים אל מותם.

אבל בל נטעה. מסוכנים מהם לעין שיעור הם המשיחיים והכהניסטים מבית מדרשם של סמוטריץ' ובן-גביר. אלה שמקדמים את תוכנית ההכרעה, תוך הפגנת גזענות גלויה, אלימות רצחנית, ביצוע פוגרומים וטיהור אתני בשטחים וחתימה לביטול האפשרות של ישות מדינית פלסטינית. זהו מתכון בדוק למלחמת נצח ולהרס התשתית המוסרית שבלעדיה לא תהיה לנו זכות קיום לטווח הארוך.

אין שום קשר בין הערכים שמייצגים סמוטריץ', בן גביר, סטרוק, אליהו וחבריהם, לבין רוחה ההומניסטית של היהדות. אין שום קשר בין הגזענות הפשיסטית שהם מקדמים לבין "ואהבת לרעך כמוך". וסמוטריץ' עוד מתגאה שהוא ששיחרר את החטופים.

מה שראינו עד כה הוא אפס קצהו של מה שיקרה כאן אם נתניהו וחבר מרעיו יישארו בשלטון. לא צריך דמיון מפותח כדי להבין שהפיכתה של ישראל לדיקטטורה דתית תושלם, שזכויות אזרח יהפכו לאות מתה, שהתנגדות לשלטון תדוכא ביד קשה ושהתמיכה המעטה שעדיין קיימת במדינת היהודים תתמוסס לגמרי. או אז, לבדנו מול כל העולם, לא נישד. ממש כשם שספרטה לא שרדה.

צילום: אורנה נאור | תל אביב

צילום: מרסלו שניידמן | תל אביב

לכן, זו אינה העת לאחדות מזויפת. אי אפשר לגשר בין תפיסת עולם ליברלית-דמוקרטית לתפיסת עולם פשיסטית-דתית. נדרשת הכרעה ברורה, שרק לאחריה ניתן יהיה ללכת למהלך של פיוס לאומי ולהתאחד מחדש תחת סט ערכים ברור. לא על כוח, כבוד וכסף אנו נלחמים, אלא על דמותה של ישראל.

ואלה שעדיין מסרבים להפנים, שמגלים רפיון ואדישות, ששוקלים ללכת לים במקום לקלפי, כדאי שיתבוננו בהיסטוריה הלא רחוקה. היא אינה חסרה בדוגמאות של מנהיגים "פסיכופטים לכאורה" שהובילו את עמיהם אל עברי פי פחת - לאסונות בסדר גודל תנכי, להרס מוחלט, לסבל אנושי בל יתואר. האם אתם מוכנים ליטול על עצמכם מצפונית את הסיכון הזה? מה תאמרו לעצמכם אם יתברר שאדישותכם היא שחרצה את גורלנו? את גורלכם וגורל יקיריכם? איך לעזאזל תחיו עם עצמכם?

אל מול האתגר הזה כל מפלגות האופוזיציה חייבות להתאחד כאגרוף ברזל עם יעד ברור: סילוקו של איש הדמים שהביא אותנו אל עברי פי פחת. וכשאני אומר כל המפלגות, אני מתכוון גם לנציגי החברה הערבית. בניגוד להסתה הפוליטית נגדה, החברה הערבית הוכיחה את נאמנותה למדינה. אזרחים ערבים יצאו לעוטף להציל יהודים ב-7 באוקטובר. רופאים ערבים טיפלו בפצועי צה"ל והצילו את חייהם, ואחיות ערביות חבשו את פצעייהם.

חבריי למאבק, יצאנו לרחובות וזעקנו דמוקרטיה בגרון ניחר. אי אפשר לשאת את שם הדמוקרטיה לשווא. אי אפשר לזעוק דמוקרטיה ולהתנכר ל-20% מאזרחי המדינה. זו גזענות שסותרת את ערכי מגילת העצמאות בשמה יצאנו לרחובות. זו צביעות וחרפה מוסרית, וזו גם טיפשות פוליטית. זו טעות אסטרטגית רבת שנים של המדינה שלא הציבה כיעד לאומי את שילובה של החברה הערבית. אני מבקר ביישובים ערביים ואני שומע את הרצון שלהם להשתלב בחברה הישראלית. ואני קורא מכאן למנהיגי האופוזיציה להתעשת ולשלב ידיים עם החברה הערבית.

אחת היא המסקנה ואין בלתה: להתנהגותו של "פסיכופט לכאורה" אין גבול ואין תחתית ולכן אי אפשר להגזים בקריטיות של הבחירות הקרובות לגורלה של ישראל. לכן גם לא יעלה על הדעת ששום אדם התופס עצמו כליברל, דמוקרט או אפילו שמרן אך לא קנאי, יישאר בבית. אחוז ההצבעה יכריע את הבחירות הללו והוא צריך להיות חסר תקדים. הניצחון הוא בהישג יד, והוא חייב להיות סוחף, חד משמעי, כזה שלא ניתן להטיל בו ספק. וכל מי שמבין זאת חייב להקדיש את עצמו למטרה היחידה הזו, בכל דרך שימצא לנכון. שאם לא כן - גורלנו נחרץ. "פסיכופט לכאורה" ימיט עלינו כליה.

צילום: עדי לוי | תל אביב

יואב זלמנוביץ | קיבוץ ניר עוז

אני יואב זלמנוביץ בן קיבוץ ניר עוז. לפני אלף ושניים ימים אבא שלי נחטף מביתו והופקר למות בחאן יונס.

אם גדלתם, כמוני, במקום קשוח עם אנשים קשוחים, חברה שלא מעודדת רגשות ומענישה על רגשות, תבינו כמה קשה לי לומר את המילים הבאות.

אני עצוב. אלף ימים של עצב עמוק, מעיק, לא מרפה. עצב על חברים שנרצחו, על חברים חטופים שלא שבו לחיך. על חברים חטופים ששבו בשק – אלו שלא הצלחנו להחזיר חיים. עצוב על קיבוץ ניר עוז, הבית, שנחרב ואבד. עצוב על ילדוטי שנשרפה.

מעל אלף ימים ואני עדיין מציג את עצמי כבן של חטוף. ביום שקברנו את אבא, אחרי שנתיים של ציפייה, החלטתי, די. ממשיך קדימה. הסיוט ניגמר ועכשיו אטפל במשפחה ובעצמי. ננוח. לזמן קצר באמת הרגשתי שקט. אבל לאט לאט המציאות חוזרת וחודרת. נוצרת הרגשה שאסון מתקרב.

אלף ימים של מחשבות על אבא. בימים הראשונים דאגה ותקווה שיחזור חי ובריא. אחרי ארבעים יום כאב קודח. אני יודע לא מעט מה עבר על אבא בשבי. מעדויות השבות והשבים. ומתמונות וסרטונים, חלקם החמאס פרסם וחלקם הצבא העביר לנו.

תמונה אחת לא נותנת לי מנוח... שני מחבלי חמאס גדולי גוף, על אופנוע, בשדות הקיבוץ. עצרו לבקש ממישהו לצלם אותם. להנציח את רגע השיא של חייהם. יושב ביניהם, אבא שלי. פצוע בראש, מזועזע, חרד, מיואש, חסר אונים. תוסיפו כל רגש שמייצג זוועה שאתם מכירים. אדם זקן שעולמו חרב. אבא שלי.

אתם ואנחנו, המשפחות, הבנו די מהר מה רוצה הממשלה. נקמה ומות. הבנו שהממשלה החליטה לוותר על אהובינו בשבי. כולנו יצאנו למאבק ארוך. במשך שנתיים אנחנו היינו הסיפור. העיקר. מהות המאבק. היום אנחנו רק דוגמא קיצונית להלך הרוח של הממשלה. לשיטת הפעולה. ליכולת (או חוסר היכולת). לייחס הממשלה לאזרחים.

אני חושב שהבחירות הקרובות הן הזדמנות עבור הממשלה והעומד בראשה. הזדמנות לומר בקול ברור, "עשינו כל שביכולתנו לתקן את המדינה אחרי כישלון השבעה באוקטובר, עכשיו אנחנו לוקחים אחריות ונותנים לאחרים להמשיך להתמודד." הלוואי...

אם תשאלו אותם... אחריות על מה? הם לא יודעים, שכחו, משכיחים. מעמעמים. אנחנו רואים סימנים למחיקה, הורדה, שינוי. דרכים שונות להשכיח את הטבח ואחלת היד.

כמה נחמד יכול היה להיות, אם רק יכולנו לשכוח. אני רוצה לשכוח. אני לא רוצה לחשוב ולדבר על הטבח. הרציחות. החטופים. מעשי האונס. ההפקרה. אבל איך אוכל? איך נוכל?

הממשלה ממשיכה בשגרת ההרס. כאילו כולם חזרו לשגרה. הם כמו בן לא בקרו ביישובי העוטף או ביישובי הצפון. שם אין שגרה, היישובים מפורקים. לאט מתחילה בנייה של מבנים ואולי ריפוי של אנשים, אבל בטח לא שגרה. איך תהיה שגרה? למי?

עדינה משה, בעלה נרצח והיא נחטפה, יכולה לחזור לשגרה? עמית וקורין, אמא שלהן נרצחה, אחיהן נרצח עם אשתו ושלושת ילדיהם, יכולות לחזור לשגרה? ירדן ביבס יכול לחזור לשגרה? וגלית, בתה ואמה נרצחו, נשרפו, יכולה לחזור לשגרה? איזו שגרה יש לנו? שגרת מות. מעל אלף ימים מאז הטבח ושגרת המוות ממשיכה. אנחנו ממשיכים לקבור חיילים.

האם נכון לצבא להתבצר בתוך לבנון? אולי, אבל לממשלה ולעומד בראשה שלא לוקחים אחריות לאסון הכבד ביותר בהיסטוריה של המדינה, אין זכות לשלוח חיילים למלחמה, לסכן חיי אזרחים, להמשיך ולפרק את החוסן החברתי והכלכלי שלנו.

הממשלה חייבת ללכת! לא רק כי היא גרועה. היא חייבת ללכת כי היא נכשלה את הכישלון האולטימטיבי. ביבי והממשלה צריכים לקחת אחריות ולהעלם מהחיים הציבוריים. ועל זה המאבק. מהמאבק להשבת החטופים למדנו שאפשר. אפשר. כאשר הרבה מאוד נשים וגברים, לאורך זמן רב, נחוישים ונאבקים, המאבק מצליח.

למדנו, או הזכרנו לעצמנו, שהממשלה היא לא המדינה. הממשלה חייבת ללכת.

דינמיקה של חורבן היא חלק מההיסטוריה, מהתרבות, מהנוף של ארצנו. שליטים יהודים מביאי חורבן כמו ביבי היו כאן רבים. כל תכונות מנהיגי העבר, אלו שבגללם העם עבר חורבן אחרי חורבן, גלות ועוד אחת, כל התכונות שרדו 2000 שנה. שיכרון כוח, שחיתות, אטימות, ניתוק מאנשים והמציאות, פחדנות, ורשעות, כמו וירוס בקוטב קפאז והתגלמו מחדש בנפשו של ביבי.

אז מה השתנה? אנחנו. אחרי 2000 שנות גלות משהו חייב להשתנות. הבחירה שלנו בדמוקרטיה זו הבחירה שלנו בעתיד משותף. נכון נרדמנו. אפשרנו לתרבות שלטונית עלובה לנבוט ולפרוח. אפשרנו למוסדות המדינה לנבול עד מצב שהמדינה שלנו חלולה. נכון אותה ממשלה ואותו הראש הפחדן וחסר היכולת שהפקירו אותנו בשבעה באוקטובר, בחוסר בושא מדהים, עדיין כאן. נכון אלף ימים ודבר לא השתנה. לא התחלנו בתיקון וריפוי. לא אישי ולא של החברה והמדינה.

אסור לשכוח מה מחדל ואחלת יד מחוללים. כל עוד ממשלת הטבח כאן, מה עוד הם עלולים לחולל. אך רצוי גם שנזכור לא המדינה כושלת ומפקירה. ממשלה שאינה ראויה היא זרע הפורענות.

אנחנו ביחד, ביכולתנו לחולל שינוי. להחזיר את השפיות. להחזיר את המדינה לדרך הישר. אנחנו האנשים.

קשה לי עם פוליטיקאים. בשנתיים שחיכינו לאהובינו שיוחזרו מהשבי, חווינו אין ספור אכזבות. גם נציגי השפיות בכנסת לא התרוממו לשעה. אבל אין ספק, שינוי הממשלה זה מהות המאבק כרגע זה קורה בקלפי.

בקורס קצינים אי שם בתחילת שנות התשעים, אם צוער נרדם בשיעור, המג"ד לא היה מעניש אותו אלא את שכנו לכיסא על שלא העיר אותו. אם לא נעיר את כל הישנים מסביב כולנו נענש. ארורים החוטפים והרוצחים. ארורים המפקירים.

תקווה

ולא

מלחמת
נצח

END THIS
FUC*ING
WAR

חיפה

11 יולי 2026

עמי אילון | מפקד חיל הים וראש השב"כ לשעבר

השבוע הודיעה ממשלת ישראל שלא תשמע לפסיקת בג"ץ בנושא מועצת הרשות השנייה. שבוע לפני כן הודיע שר המשפטים יריב לוין שבניגוד לפסיקת בג"ץ שקבע כי יש לקיים בחירות חוזרות לתפקיד מבקר המדינה - אין להישמע לפסיקה! ממשלת ישראל לא מכירה בסמכות בית המשפט העליון לפרש את החוק! אנחנו בעיצומו של משבר חוקתי ומובלים לקריסת הדמוקרטיה בישראל! מלחמת אחים היא תסריט אפשרי!

לפני מספר חודשים קבע הנשיא בדימוס אהרון ברק שישראל היא כבר לא דמוקרטיה ליברלית! שבית המשפט לא יכול לעצור את תהליך ההתפוררות ושרק "החברה האזרחית יכולה וצריכה לעמוד בפרץ! עלינו, אזרחי ישראל הוטלה האחריות!

אנחנו הולכים לבחירות בהן ייקבע עתידה של ישראל והרעיון הציוני כפי שעוצב במגילת העצמאות. מערכת בחירות היא התהליך המקטב ביותר בדמוקרטיה הליברלית - וכבר היום המחלוקות בינינו עמוקות יותר מאי פעם! וכאזרחים - ואנחנו חמושים כפי שלא היינו מעולם!

בהעדר מקור סמכות! כשהפוליטיקאים מעמיקים את השסעים על מנת להיבחר! תסריט של אירוע מקומי היוצא משליטה ולאלימות חמושה - הוא תסריט סביר! ולכן השאלה שכל אחד מאתנו חייב לשאול את עצמו היא לא האם אנחנו צודקים?! ברור שכן!

אבל כתב כבר יהודה עמיחי ש"מן המקום שבו אנחנו צודקים לא יצמחו לעולם פרחים באביב. המקום שבו אנחנו צודקים הוא רמוס וקשה כמו חצר..." ואני מוסיף היום בית אחד לשיר - "מן המקום שבו אנחנו צודקים נסללת הדרך למלחמת אחים!"

ואנחנו מסרבים לראות! ואולי חמור יותר - אנחנו מוכנים לשלם את מחיר הדמים הנדרש בדרך להכרעת אחינו! אנחנו הפתרון והופכים לחלק מהבעיה!

צילום: איילת אניסמן | חיפה

צילום: צחי דברת | תל אביב

ולכן כאזרחים עלינו לשאול היום שתי שאלות:-

הראשונה - האם אנחנו יכולים לעבור משפה של צדק והאשמת הצד השני לשפה של אחריות?
השנייה - מה הוא המקור לשסעים בין השבטים בחברה הישראלית?!

עלינו לזכור שכבר היו רגעים בהם שפכנו דם אחים:

- בתקופת המנדט כאשר בהנחיה של הנהגת הישוב, נחטפו אנשי אצ"ל ונחקרו בידי ה"הגנה" וחלקם הוסגרו לידי הבריטים!

- עם הקמת המדינה כאשר בשם הממלכתיות הורה בן גוריון לצה"ל להשתלט על אניית הנשק אלטלנה ובמהלך הקרב נהרגו 16 מאנשי האצ"ל ושלושה מחיילי צה"ל!

- ב 4 בנובמבר 1995 כאשר "בשם דת ישראל" רצח יגאל עמיר את ראש ממשלת ישראל יצחק רבין על מנת לעצור תהליך מדיני עליו החליטה הממשלה באישור הכנסת!

המקור לשסעים הקורעים את החברה הישראלית ומובילים לאלימות הוא בשאלות היסוד – מה באנו להיות כאן בארץ הזאת?! כעם וכחברה.

ולכן היום – כשאנחנו נאבקים על ישראל יהודית דמוקרטית ברוח מגילת העצמאות – חלה עלינו החובה לפרש מה היא היהדות ומה היא הדמוקרטיה בהן בחרנו על מנת לחיות כאן ביחד. האם יהדות שלנו היא "גזע עליון" על פי הרב כהנא?! או יהדות "הרואה פני אדם" על פי הרב יונתן זקס?!

על מנת למנוע מלחמת אחים - לצד המשך המחאה עלינו לקבוע שמעל לכל במת מחאה יוצב שלט ענק בו נכתב "לא למלחמת אחים!" על מנת למנוע מלחמת אחים עלינו להבין שהמערכת הפוליטית מחפשת הכרעה על מנת להיבחר – ולכן האחריות לרסן! היא שלנו – של החברה האזרחית!

עלינו לדרוש מכל מי שעומד על במה ומיקרופון בידו להבין את אחריותו! הוא/היא חייבים להבין שמילים הורגות! ועלינו לסיים כל נאום בדיון על היום שאחרי – המתאר בשפתו של הדובר את ישראל היהודית דמוקרטית בה הדיון במחלוקות הוא בדרך "בית הלל".

ולשואל מדוע?! שהרי אלה ואלה דברי אלוהים חיים! "שנוחין ועלובין היו, ושונים דבריהן ודברי בית שמאי – ולא עוד אלא מקדימין דברי בית שמאי לדבריהן"! השפה! ההקשבה! הן חלק מהמהות!

על מנת למנוע מלחמת אחים – בכל דיון בזהותנו כמדינה יהודית דמוקרטית עלינו לבחור לפרש את ערכי היהדות והדמוקרטיה כפי שכתב הנשיא בדימוס אהרון ברק בפס"ד קעדאן, בו הוא מציע לפרש יהדות ודמוקרטיה עד שלא יסתרו זה את זה. בשפתו: "עד שתעלה היהדות בקנה אחד עם ערכי הדמוקרטיה... שהרי ערכי היסוד של צדק; חירות; שיוויון; אהבת האדם; קדושת החיים; כבוד האדם ושלטון החוק – הם חלק ממורשת הדמוקרטיה כמו חלק ממורשת נביאי ישראל והציונות"!

פגשתי רבנים ופילוסופים הקובעים שהרעיון הדמוקרטי ליברלי - ראשיתו ברעיון המהפכני שהביא העם היהודי לעולם! בעידן שבו מלכים הם אלים – נקבע שאף אחד הוא לא אלוהים אבל כל בני האדם הם "בצלם אלוהים". שהסיפור המקראי הוא הבסיס לסדר הדמוקרטי ליברלי של היום! הגבלת כוחו של השליט! הפרדת רשויות! עצמאות השופטים! והנביא כשומר הסף הנאבק בשחיתות המתלווה לכל שליט השואף לכוח לכסף ולכבוד! לדבריהם, אם נחפש נמצא שאין סתירה בין יהדות לדמוקרטיה. שהכול נמצא ב"ספר הספרים הנצחי שהוריש העם היהודי לעולם"

לא באתי לכאן היום על מנת לחפש פשרות! אני לא מאמין ב"ביחד ננצח" אם הוא ריק מערכים משותפים! אני מחפש שפה ותרבות דיון שיאפשרו לנו, לכל השבטים בישראל, לעצב "ברית ייעוד" שהיא הסכמה על הערכים המשותפים עליהם מושתת הרעיון הציוני - ישראל בטוחה! יהודית-דמוקרטית על פי ערכי מגילת העצמאות!

אני מאמין בתורתם של ז'בוטינסקי ובן גוריון – שרק אם נהיה רוב במדינתנו תהיה ישראל יהודית דמוקרטית! וגבולות המדינה יעוצבו בהתאם!

אני מאמין שהמשבר שעברנו וההבנה שהמשך המאבק עלול להביא למלחמת אחים וחורבן – יפקחו את עינינו לראות ולבחור את ערכי היהדות והדמוקרטיה הליברלית שיצר העם היהודי שיעצבו את ערכי מגילת העצמאות ברוח נביאי ישראל ויהוו בסיס לחוקה בעתיד.

האתגר הוא עצום! לצד מאבק פוליטי לבחור הנהגה, עלינו להניע תהליך הידברות המעצב את זהותנו, תוך קביעת הסייגים שימנעו גלישה לאלימות! אבל איש לא יעשה את זה עבורנו!

אני מאמין שברגעים של מבוכה ומשבר – מותר וצריך לחלום! כל שעלינו לזכור הוא שכל מה שנבנה כאן מיום קום המדינה התחיל בתקופת משבר אלימה וחשוכה – כאשר מיעוט קטן בעם היהודי עיצב חזון שנראה בעיני רבים כחלום בהקיץ – והם האמינו שאם נרצה זאת לא תהיה אגדה! אנחנו צריכים לפקוח עיניים! ולרצות! זאת לא אגדה!

צילום: עמוס גיל | צומת כרכור

צילום: רן דמבו | חיפה

ד"ר יולנדה יבור | אוניברסיטת תל אביב

ערב טוב, חיפה.

אלף ותשעה ימים חלפו מאז שואת העוטף. מאז טבח נתניהו. אלף ותשעה ימים מאז האסון הגדול בתולדות המדינה – וראש ממשלת הבגידה וקואליציית הדמים שלו עדיין בשלטון. אלף ותשעה ימים של אסון מתמשך. של משפחות מרוסקות. של עשרות חטופים שלא שבו מן התופת. של מלחמת נצח. של כישלון מהדהד בכל חזית אפשרית. אלף ותשעה ימים שבהם דמם של בנינו ובנותינו, ושל אחינו הערבים, ממשיך להישפך כמים – ואין גואל.

ובכל בוקר השמש זורחת מחדש. השיטה פורחת. החיים, לכאורה, נמשכים. אבל מעל החברה הישראלית השסועה והמדממת מוסיף להיות מונף גרזנו של השוחט – ללא רחם וללא הפוגה.

תחושת הביטחון התפוררה לאבק. האמון הציבורי התרסק. כמעט כל מוסד, כל שומר סף וכל גוף שהיה אמור להגן על הדמוקרטיה נשחק עד דק, התקרנף או ויתר מדעת על עצמאותו. המשטרה הפכה למשמרות מהפכה. השב"כ הולך והופך לשטאזי. המוסד נפל. בג"ץ מורתע, מבחה ומבועת. נשיא המדינה אינו אלא אסקופה נרמסת, סייען על מלא של ראש משפחת הפשע שהשתלטה עלינו.

שריפה, אחים ואחיות יקרים שלי. שריפה. הקרקע בוערת לנו מתחת לרגליים. המדינה היקרה שלנו ניצבת על סף חורבן שלא תהיה ממנו תקומה. זו קריאת השכמה. זו קריאה דחופה לפעולה. כל הקווים האדומים נחצו. פעמוני האזהרה מחרישים את האוזניים. כלו כל הקיצין.

אני מביטה סביבי ורואה חברה עייפה. עייפה מלכאוב. עייפה מלכעוס. עייפה מלקוות. אבל דווקא עכשיו אסור לנו להתעייף. דווקא עכשיו אסור לנו להתרגל. כי אין דבר מסוכן יותר מחברה שמתרגלת לבלתי־נסבל.

אל תתרגלו, אחים ואחיות שלי. אל תתרגלו לשכול. אל תתרגלו לפחד. אל תתרגלו למחשבה שאין עוד מה לעשות. אין דבר כזה. כל חברה נבחנת ברגע שבו נדמה לה שכבר מאוחר מדי. זה הרגע שבו היא מחליטה אם להרים ידיים או להרים ראש. אני רוצה להאמין שאנחנו עדיין יודעים להרים ראש. אני רוצה להאמין שעדיין נותרה בנו היכולת לומר: עד כאן.

זכרו את השבעה באוקטובר, אחים ואחיות שלי. זכרו את מרחץ הדמים בעוטף, שהממשלה האיומה הזאת המיטה עלינו ומנסה בכל כוחה לטיח. זכרו לאן עלולה להוביל שאננות. ממשלת הדמים והבגידה הזאת מובילה אותנו לקטסטרופה ביטחונית נוספת. למרחץ דמים נוסף, שמולו עלול אפילו השבעה באוקטובר להחוויר.

אין מי שיציל אותנו מן האסון הזה אלא אנחנו עצמנו. אין לנו על מי לסמוך אלא על עצמנו. ואם ניכשל במשימה הגורלית הזאת, במשימת חיינו, לא יהיה לנו עם מי לבוא חשבון אלא עם עצמנו. זה עלינו. רק עלינו. צאו לרחובות עכשיו. לא להפגנות מנומסות. לא לנאומים בכיכרות. לא לקריאות זעם עקרות, שנופלות על אזניים אטומות, רשעות וערלות. לא־ציות אזרחי בלתי־אליים. להפעלת לחץ ציבורי מתמשך על מוסדות השלטון. למצור על הכנסת או על בית ראש הממשלה – עד שהממשלה הרעה הזאת תתפטר.

אחים ואחיות שלי, מרי אזרחי הוא הדרך היחידה לעצור את האסון שבו אנו חיים. יש לנו כוח. מאסה היא כוח. נחישות היא כוח. סולידריות היא כוח. נכונות לשלם מחיר היא כוח. בואו נוציא את הכוח הזה אל הפועל. בואו נפסיק לפחד. בואו נציל את המדינה האהובה שלנו מידי מבקשי נפשה. מידי שונאיה. מידי מחריביה. מידי מלאך החבלה וסייעניו. מידי צוררי ישראל, העבריינים והמשיחיים, שקמו עלינו לכלותנו.

אנחנו במצב חירום אמיתי. אל תחכו לגזירה האנטי־דמוקרטית הבאה. אל תחכו לחקיקה הבאה. הדמוקרטיה הישראלית כבר איננה גוססת. היא מתה. אל תחכו לאסון הבא. הוא כבר מעבר לפינה. אל תחכו לניסיון לגנוב את הבחירות. היטב כמוני אתם יודעים שהוא יגיע. אל תתנו לתקוות שווא על גאולה באמצעות בחירות לסמא את עיניכם מלראות את המציאות העירומה כפי שהיא. נתניהו מסוכן היום יותר מאי פעם. הוא יודע שאין לו שום סיכוי לנצח בבחירות – ולכן יעשה הכול, הכול, כדי להישאר בשלטון. דיקטטורה לא מפילים בקלפי. אל תלכו אחרי תקוות שווא.

המאבק הוא התקווה האמיתית היחידה שיש לנו. צאו מן הבתים עכשיו. שימו ויז, ואל תעצרו עד שתגיעו לירושלים. ובהגיעכם לשם, הקיפו את הכנסת בחגורה אנושית צפופה, עיקשת ונחושה. שלבו ידיים. אל תזוזו. הישארו שם עד שנפיל את ממשלת הזדון הארורה הזאת. אין מיליציה בעולם שיכולה לעמוד מול מאסה אנושית נחושה שאינה נסוגה.

צאו מן הבתים עכשיו ונהרו לירושלים, לפני שיהיה מאוחר מדי. לא אחרי הבחירות. עכשיו.

אחים ואחיות יקרים שלי, זה להיות או לחדול. זה מאבק עיקש וקשוח ברחובות עכשיו, או דיקטטורה משיחית לדורות. צאו לרחובות. אני אעמוד שם לצדכם.

צילום: אורנה קופרמן | ירושלים

פרופ' יניב רוזנאי | אוניברסיטת רייכמן

בינואר 2023, עמדתי על במה זו, פה בהבימה, ואמרתי: "זו אינה רפורמה במערכת המשפט. זו מהפכה משטרית. אמרתי שלא מדובר בימין או שמאל, אלא בשאלה אחת: האם יהיו מגבלות על הכוח השלטוני או של ממשלה יהיה צ'ק פתוח לעשות כל מה שהיא רוצה".

היום, בסוף כהונתה של הכנסת הזאת, אפשר לומר בכאב: המסכות ירדו. היום כבר ברור שלא ביקשו לייעל את בתי המשפט, לקצר הליכים או לשפר את השירות לאזרח. ביקשו דבר אחד – להסיר את כל מי שמסוגל לומר לממשלה "עד כאן".

בארבע השנים האחרונות ניסו להשתלט על הוועדה לבחירת שופטים; סירבו לכנס אותה במשך חודשים; סירבו למנות נשיא לבית המשפט העליון לפי מסורת הסניוריטי; סירבו להכיר במינויו של הנשיא יצחק עמית; הותירו ארבעה תקנים פנויים בבית המשפט העליון; ניסו לפטר את היועצת המשפטית לממשלה בהליך לא חוקי ולפרק את מוסד היעוץ המשפטי; שינו את מוסד נציב תלונות הציבור על השופטים; החלישו את לשכת עורכי הדין; פגעו בעצמאות השירות הציבורי; קידמו פוליטיזציה של המשטרה; איימו על התקשורת העצמאית וניסו לחסל אותה, ועוד.

ובכל זאת, חלק מהמהלכים שקידמה הממשלה – נבלמו או רוככו. פסקת ההתגברות וצמצום הביקורת השיפוטית לא נחקקו, ביטול עילת הסבירות בוטל על ידי בג"ץ, החוק המסוכן לפגיעה בעמותות לא נחקק, בית המשפט העליון עדיין עצמאי ומקצועי, והיועצת המשפטית לממשלה – שומרת הסף מספר 1 – עדיין בתפקיד ומגינה על שלטון החוק.

לא בזכות הממשלה, אלא בזכות מאות אלפי אזרחים שלא ויתרו. בזכות שומרי הסף. בזכות תקשורת חופשית. בזכות חברה אזרחית. בזכות חברי כנסת מן האופוזיציה שנלחמו בשוחות בוועדות הכנסת, ובזכות מערכת משפט עצמאית שעמדה בלחצים חסרי תקדים.

השבוע האחרון של הכנסת רק הוכיח שהמטרה לא השתנתה. החוק להחלשת היועצת המשפטית לממשלה. חוק יסוד: לימוד תורה, שנחקק במחטף כחלק מעסקה פוליטית. החוק המונע מעצר ממשותמים חרדים. הרחבת ההפרדה המגדרית באקדמיה, והחוק להחלשת התקשורת החופשית. הכול באותו דפוס: פחות שוויון, פחות שלטון חוק, פחות ביקורת על השלטון, פחות איזונים ובלמים – יותר כוח פוליטי.

בנאום לפני שלוש שנים אמרתי: "אם זה נראה כמו זאב, הולך כמו זאב ועושה קולות של זאב – כנראה שזה זאב". היום כבר לא צריך לנחש. ראינו את הזאב.

אבל אנחנו לא כאן רק כדי להתנגד. אנחנו כאן כדי לבנות. בחודשים הקרובים נצטרך להגן על טוהר הבחירות ועל אמון הציבור בהן. ונצטרך להתגייס כדי להחליף את ממשלת האסונות בממשלה מתונה ושפויה שתפעל למען הציבור.

ואז חשוב שנזכור: ניצחון בבחירות זה לא סוף הדרך אלא רק תחילתה. לאחר הבחירות נצטרך לבטל את החוקים שפוגעים בשלטון החוק, בשוויון ובדמוקרטיה. ומעל הכול – זו העת להשלים את המפעל החוקתי של מדינת ישראל.

לא עוד מחטפים חוקתיים ולא עוד עסקאות פוליטיות. חוקה ראויה לישראל: כזו שתעגן את כללי המשחק, תשלים מגילת זכויות מלאה, תגן על עצמאות מוסדות המדינה ותבטיח את ערכיה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית – דמוקרטיה ליברלית המכבדת את האדם, את השוויון, את החירות ואת שלטון החוק.

לפני שלוש שנים וחצי הזהרנו מפני מה שעלול לקרות. היום אנחנו כבר יודעים. כעת, הגיע הזמן לא רק לבלום – אלא לתקן, לבנות ולהבטיח שהדורות הבאים יחיו במדינה שבה אף ממשלה אינה מעל החוק, ושבה הדמוקרטיה אינה תלויה ברצונו הטוב של השלטון, אלא מוגנת על ידי חוקה חזקה ואזרחים נחושים שמבינים את חשיבותה של הדמוקרטיה.

פרופ' אורנה קופרמן | האוניברסיטה העברית בירושלים

ערב טוב,

כדי שנוכל להתחיל, אני מבקשת שנעשה פה קצת סדר. יש חברים שמחזיקים מחיצה באמצע, יש פה גם שני שלטים, אני מבקשת מכל הנשים לעבור לצד ימין, גברים בבקשה לצד שמאל. משטרת מוריה – תודה רבה שאתם מלווים את המחאה, אני אשמח אם תעזרו לי, בעדינות בבקשה – לדחוף נשים לצד ימין, גברים לצד שמאל. שוטרים דוחפים גברים, שוטרות דוחפות נשים. אני יודעת שזה לא היה בתוכניות שלכם, אבל גם להחרים גירי מדרכה מילדים שמציירים מול הבית של ניר ברקת לא היה בתוכניות, וכולנו מצאנו את עצמנו בסיטואציות שלא ממש תכננו להיות בהן בארבע השנים האחרונות. אז בבקשה – זו משימה שעוד תתבקשו לבצע בעתיד, בואו תנצלו את הקהל הממושמע כאן כדי להתאמן, נשים ימינה, גברים שמאלה. סוסים יכולים להישאר במקום.

כשהכנתי את הנאום הזה, היו לי שתי גרסאות להמשך. הראשונה, למקרה שתסרבו לשתף פעולה עם ההפרדה. תכננתי לבקש שתדגימו נחישות כזו גם בחיי היום יום. כל הכבוד לאלה מכם שסירבו לזוז. רובכם, למרבה הצער – נכשלתם! אנחנו ממשיכים עם הגרסה לצייתנים.

לעולם, אבל לעולם, אל תתנו לאף אחד להפריד אתכם!!! לא לנואמים בהפגנות, לא לנהגי אוטובוס, לא לסדרנים באירועים בבנייני האומה בירושלים, לא למשבצים בקורסי נהיגה מונעת של משרד התחבורה, ובטח שלא ללימור סון הר-מלך!

האם הייתם ממהרים ככה לזוז גם אם הייתי מבקשת אשכנזים ימינה, עדות המזרח שמאלה? אולי להט"בים ימינה, סטרייטים שמאלה? אבל אתם זזתם, אפילו בחיוך. אולי כי חשבתם שזה תרגיל נחמד ורציתם לשתף איתי פעולה. אבל עבדתי עליכם – וגם לימור סון הר-מלך עובדת עליכם. אין שום דבר נחמד בהפרדה! אף פעם! אולי זזתם כי כבר התרגלתם שמפרידים בין גברים ונשים – זה חוקי וסביר במלתחות, זה חוקי בבית כנסת, אז העין כבר רגילה, והאינסטינקטים לא קופצים.

אני רוצה לדבר על האינסטינקטים האלה, על נירמול, ועל אי ציות. אתם קהל שבא להפגנות, אי אפשר להאשים אתכם באדישות. אבל אין ברירה, אנחנו צריכים יותר מזה. אנחנו צריכים אינסטינקטים שיקפצו ויעצרו את הטרלול והדיקטטורה שהשתלטו על המדינה שלנו.

די לשתוק כשהמחנכים והמחנכות במסיבות סיום מודים להורים המילואימניקים ומפרגנים לצה"ל – חייבים אינסטינקטים שיקפיצו אותנו לקום ולהעיר שצריך להודות גם להורים שמסרבים או מחנכים לסירוב, ושיש סיכוי טוב שאי ציות היה חוסך הרבה דם. לא היה מזיק אם במסיבות הסיום היו מודים במקום למילואימניקים להורים שמתנדבים בנוכחות מגינה.

די לשתוק כשמדריכים בטיולי מורשת ובמחזיאונים מדברים על עם הספר ועל עליונות יהודית – חייבים אינסטינקטים שיקפיצו אותנו לקום ולהזכיר מה עושים היהודים העליונים האלה בעזה ובשטחים הכבושים, ומה מספרת ההיסטוריה על עמים שחשבו את עצמם עליונים.

די לשתוק כשהאוניברסיטה שלכם רוצה להעניק תואר דוקטור של כבוד למי שעמד בראש המנרמלים של ההפיכה המשטרית, והוא בורג חיוני במכונת השמדת הערך של מדינת ישראל. חייבים אינסטינקטים שיקפצו אותנו לקום ולהזכיר שאנחנו לא קונים את המלמולים של הרצוג מסביב לאחדות מזויפת.

חייבים אינסטינקטים, צריך אומץ, והכי צריך – לא לעשות את זה לבד. לא נעים לצאת מול חברים וקולגות, ויש מחיר ליציאה מול בעלי סמכות. אני רוצה לומר תודה מעומק ליבי לעובד/ת משרד החינוך שהדליפו לאחרונה את העובדה שהשר קיש הסתיר ממצאים חמורים ומדאיגים על ביצועי תלמידי ישראל במבחנים בינלאומיים, ולעובד/ת המועצה להשכלה גבוהה שהדליפו את סירוב השר לפרסם מחקר בדבר הנזק המקצועי של לימודים בהפרדה. כל הכבוד למדליפים! אנחנו צריכים עוד ועוד גיבורים כאלה. מי יודע, אולי הם פה בקהל – בואו נאמר להם תודה!

החדשות הטובות הן שעדיין יש כאן גיבורים רבים. החדשות הרעות הן שעד עכשיו לא הצטיינו, ונורמלו פה דברים מחרידים.

עכשיו כאילו מחכים לבחירות. אבל הרבה דברים עוד עלולים להתרחש כאן עד לבחירות, והרבה עמל וגבורה נדרשים כדי שהן באמת תתקיימנה, ובאופן חוקי והוגן, ושהתוצאות שלהן תכובדנה, ועדיף בלי מלחמת אזרחים.

מעבר להצטרפות לשלל היחזמות מסביב לבחירות, אנחנו צריכים בימים האלה את האקטיביות של כולנו. דמיינו למשל שאתם קוראים ידיעה על כך שמירי רגב זוממת לא לאפשר לטיסות שכר לנחות בארץ סמוך לתאריך הבחירות. אפשרות אחת להרים טלפון לעורכת הדין שמטפלת באזרחות הפולנית ולברר מה קורה עם המסמכים שעדיין חסרים. אפשרות שנייה היא להרים טלפון לחבר שעובד ברשות שדות התעופה, או לחברה טייסת, או למכרים בעמדות מפתח במשרד התחבורה – יש לנו את החברים והחברות האלה – ולבקש מהם שיעשו בלגאנים. בלגאנים ממש – לא חוזרים לעבוד עד שמוסר האיום הפשיסטי הזה. אי אפשר שהדברים האלה יעברו בשקט. אם לא נעשה את זה, אז מירי רגב תמצא צידוק תקנוני, הקבינט יארגן משהו עם מטוסי התדלוק האמריקאים, יועצים משפטיים חסרי עמוד שדרה יאשרו, ולא יהיו פה טיסות לפני הבחירות.

כל אירוע כזה, זה עוד 0:11, עוד מבצר שכאילו לא ייפול, אבל הוא נופל, כי אנחנו שקטים. אין ברירה, חייבים בלגאנים. תודה שאתם פה, ובואו נתאמץ עוד קצת – יש הרבה מה להפסיד, והרבה מה להרוויח. או כמו שגרוסמן אמר – "כי מתנה כזאת, מהחיים, לא נקבל שוב לעולם".

חיפה

18 יולי 2026

עו"ד גאלב סלאמנה | מערך עוטף עצורים

ערב טוב לכולכם,

אני עומד כאן מולכם הערב, מביט בעיניים שלכם, ורואה את מה שהנהגה אמיתית לעולם לא תעז להתעלם ממנו: אני רואה כאב, אני רואה דאגה עמוקה, אבל יותר מכל, אני רואה את הניצוץ הבלתי מתפשר של מי שסירבו להרים ידיים.

אנחנו חיים בימים שבהם מנסים לשכנע אותנו שהקרעים בינינו עמוקים מדי, שהתהום רחבה מכדי שנוכל לגשר עליה. מספרים לנו שחומות של שנאה ופחד הן גזירת גורל. אבל אני נמצא כאן כדי לומר לכם בקול צלול וברור, ללא מורא וללא היסוס: ההפרדה היא האשליה, השותפות היא המציאות. ואנחנו כאן כדי להוביל את השינוי הזה, לא מחר – אלא עכשיו.

המאבק הזה על דמותה של החברה שלנו הוא לא טרנד חולף עבורי. אני לא במחאות מאתמול. השורשים שלי במאבק הזה עמוקים, והמחויבות שלי נבחנה פעם אחר פעם, בנקודות הקצה הכי מורכבות של החברה הישראלית.

כשהייתי יותר צעיר, בחרתי לעשות צעד שלא כולם הבינו. התנדבתי לצה"ל, ושירתתי כלוכד עריקים. התפקיד הזה לימד אותי שיעור לחיים שמעטים זוכרים היום: למדתי שאי אפשר לברוח מאחריות. למדתי שכאשר אדם מפנה עורף למחויבות שלו לחברה, התפקיד של המנהיגות הוא לא לוותר עליו, אלא להחזיר אותו אל השולחן, אל השותפות. הבנתי אז, ואני מבין היום ביתר שאת – מנהיגות אמיתית לא נמדדת ביכולת להעמיק את השבר, אלא באומץ הבלתי מתפשר לאחות אותו.

צילום: רוני שפירא | תל אביב

התבונה הזו היא להתנדב במערך "עוטף עצורים". כשהשטח בער, כשהזכויות של אזרחים נרמסו, לא ישבתי בצד. הייתי בקו ראשון של הגנה, כי מנהיגות לא מחכה שיקראו לי, מנהיגות יזמת, מנהיגות מגינה, מנהיגות מתייצבת בקו האש כדי לשמור על האדם, על הצדק ועל הדמוקרטיה.

מתוך המקומות האלה, מתוך השטח והעשייה הבלתי פוסקת, אני מביא אליכם היום חזון אחד, ברור ומנצח: שותפות. לכל המלעזים, לכל אלו שמנסים לפלג בינינו בשביל רווח פוליטי זול, אני אומר מכאן: השותפות בינינו היא לא פשרה זמנית ולא אילוץ. אלא היא היסוד שעליו נבנה את העתיד של הילדים שלנו. לכל המפלגים, למסיתים, ולאלו שמנסים לגזור קופון פוליטי על גב העתיד שלנו, אני אומר בקול שירעיד את חומות הציניות שלהם: אתם לא תפרידו בינינו! השותפות בינינו היא לא פשרה זמנית ולא אילוץ – היא ברית חיים! היא היסוד היחיד שעליו ייבנה המחר של הילדים שלנו.

אנחנו לא יכולים לבחור את ההיסטוריה שכתבה אותנו, אבל יש לנו את הכוח המלא לכתוב יחד את הפרק הבא.

אני קורא מכאן לכל מי שמאמין בצדק, לכל מי שנמאס לו מהסתה, לכל מי שרוצה לראות פה חברה בריאה, מאוחדת ומשגשגת: אנחנו נרפא את הקרעים האלה לא במילים יפות, אלא במעשים אמיצים. אנחנו נבנה גשרים במקום שבו אחרים מנסים לחפור תעלות.

אני מבטיח לכם כאן ועכשיו, מול שמיים וארץ: אני לא אעצור, אני לא אירתע, ואני לא אתפשר על פחות מריפוי מוחלט של החברה שלנו. אנחנו נרסק את החומות, אנחנו נבנה את הגשרים, ואנחנו נוביל את המדינה הזו לעידן חדש של צדק, שוויון ואחדות אמת.

ביחד, ובנחישות של ברזל – אנחנו ננצח!

חיפה

18 יולי 2026

שמעון בוסקילה | אבא של ירדן שנרצח בנובה. חבר מועצת אוקטובר

בעוד מאה ימים בדיוק, מדינת ישראל לא תלך רק לבחירות. בעוד מאה ימים נכריע איזו מדינה אנחנו רוצים להיות. מדינה שבורחת מן האמת, או מדינה שמביטה לה ישר בעיניים. אני עומד כאן הערב, בחיפה, אחרי אחד השבועות המטלטלים שידעה הדמוקרטיה הישראלית. שבוע שהזכיר לכולנו שלא רק על גבולות המדינה צריך להיאבק.

צריך להיאבק גם על הגבולות של המוסר, של האחריות ושל האמת. כמעט שלוש שנים חלפו מאז שבעה באוקטובר. אלפי משפחות עדיין מחכות לתשובות. מאות אלפי ישראלים עדיין נושאים את אותה שבת הארורה בליבם, ובור ענק בלב. וועדת חקירה ממלכתית עדיין איננה. לא משום שאין מה לחקור. אלא משום שיש מי שחושש מן האמת. אבל אסון כזה לא יכול להסתיים רק באנדרטאות, בטקסי זיכרון ובנאומים. אסון כזה חייב להסתיים באמת.

כי מדינה שלא חוקרת את הכישלון הגדול בתולדותיה, מסכנת את עתידה. ומי שלא לומד מן הכישלון, מזמין את הכישלון הבא. בעוד מאה ימים, כל פתק שנשים בקלפי יהיה הרבה יותר מהצבעה למפלגה. הוא יהיה תשובה לשאלה מהותית: האם יש במדינת ישראל אנשים שנמצאים מעל האחריות? האם אפשר להפקיר אזרחים, להפקיר חיילים, להפקיר יישובים שלמים, ואז פשוט להמשיך כאילו דבר לא קרה? אני מסרב לקבל את זה ובטוחני שגם אתם. אני מסרב להאמין שזו המדינה שעליה גדלנו, שעליה חלמנו, ושעבורה הקרבנו את היקר לנו מכל.

צילום: גל חגי | צומת המשטרה - חדרה

אני איבדתי את בני, ירדן, ג'ורדי. אני כבר לא יכול להחזיר אותו. אבל אני יכול, ואני חייב, להילחם כדי שהאמת לא תיקבר יחד איתו וכפי שהבטחתי לירדן מעל קברו. אני מאמין במדינה שיודעת להודות בכישלון כדי להיות חזקה יותר. במדינה שמבינה שאחריות אינה חולשה. אחריות היא מנהיגות. אחריות היא ציונות. אחריות היא פטריוטיות. אז בעוד מאה ימים, אל תצביעו מתוך כעס. אל תצביעו מתוך נקמה ועיוורון. תצביעו מתוך אחריות. תצביעו מתוך זיכרון. תזכרו את מי שכבר לא יכול לדבר. תזכרו את ירדן, ג'ורדי שלי. תזכרו את כל הנרצחים, את הנופלים, את החטופים, ואת המשפחות שנושאות את הכאב הזה בכל יום מחדש.

המשפחות האלה אינן מבקשות נקמה. הן מבקשות אמת. והאמת איננה ימין או שמאל. היא איננה קואליציה או אופוזיציה. האמת היא החובה הבסיסית ביותר של מדינה כלפי אזרחיה. ואם נוותר גם עליה נאבד הרבה יותר ממחלוקת פוליטית. נאבד את היכולת להאמין במדינה שלנו. בעוד מאה ימים תהיה לכל אחת ואחד מאיתנו זכות הבחירה להחזיר למדינת ישראל את המצפן. לא רק מי ינהיג את המדינה. אלא איזה ערכים ינהיג אותה. האם נבחר בפחד שהורגלנו אליו? או באחריות. בהכחשה, או באמת. אני בוחר באמת. ואני מבקש שגם אתם תבחרו באמת.

למען ירדן.

למען כל מי שכבר איננו.

ולמען ילדנו ונכדינו, וכל מי שעוד יחיה כאן אחרינו.

תודה.

צילום: מרסלו שניידמן | תל אביב

באר שבע

25 יולי 2026

עו"ד שחדה אבן ברי | פעיל ותיק בתחום זכויות אדם ממייסדי הפורום לדו קיום בנגב ויו"ר שותפות בבאר שבע

תודה רבה ובמזל טוב [מברך את הדמוקרטים שבקהל בעקבות הפריימריס שהתקיימו בתאריך 20 יולי]. מאחלים הצלחה לכולנו, להסיר את הרשע, ולהסיר את החושך, ולבנות עתיד לשני העמים בתוך המדינה הזאת. אני חושב שהגיע הזמן שיהיה שלום על הארץ הזאת.

אני רואה שהממשלה הזאת מנסה לחפש כל נקודת חיכוך על מנת להבעיר אש. עוד לא ראיתי פעולה אחת שהביאה אור, נקודת אור אחת בממשלה. בפברואר 2023 צעדתי כאן עמכם. היו יותר אנשים. הרבה יותר. דיברנו ונאמתי גם כאן מול עיריית באר שבע. הבענו את החששות שלנו ולצערנו הרב, הממשלה הזאת "השיגה" הרבה יותר ממה שחששנו.

הממשלה פגעה במערכת המשפט. השופטים היום מתנהלים בצל האיום של ממשלת ישראל. ישנם נציגים של כהניזם בתוך כתלי בית המשפט. החלטות הזויות, שחרור של מתנחלים פושעים ופורעים ומתן צידוק לפעולות שלהם.

אנחנו חשים יום יום מצב של התנפלות על המרחב הדמוקרטי. זו לא אותה מערכת. אנחנו גם מדברים על מוסדות, על עירייה כמו עיריית באר שבע. לפני 3 וחצי שנים קיוויתי שראש העיר יצטרף אלינו, שייזהר מהפגיעה במערכת המשפט. בפועל התוצאה הפוכה לחלוטין. רק לפני שבועיים הוא נפגש עם חבורת רגבים, והוא הופך אותם לבעלי בית בשכונה ד'. כאן הסכנה. אנחנו רואים שיש השתלטות על מקומות בכל עיר, על מנת להשליט ולזרוע הרס.

צילום: רוני שפירא | תל אביב

חברים, אני לא יכול לעבור ולא לומר מילה על מה שקרה אתמול. מדובר בשטח A. בשטח A, לשטח A אסור להיכנס. ישראלים לא יכולים לקנות אפילו עגבניות. ומה עם אנשים שנכנסים עם נשק לתוך שטח A, ללא רשות, במטרה להתחכך עם האוכלוסיה, ואחר כך לומר שהם נכנסו לטייל. הם יודעים בדיוק, כי הם גרים שם, מה אסור ומה מותר, ואיפה זה שטח A. בהתנהלות שלהם הם הביאו לקורבנות משני הצדדים.

אני קורא לעצור את המסע הזה הפשיסטי הנוראי הזה, אלה שמחפשים שפיכות דמים, אלה שמחפשים רק לשפוך דמים, לעצור את הפוגרומים האלה, ולהוציא אותם מהנוף הפוליטי.

אנחנו רואים גם אנשים שמנסים להפריד כאן [בנגב]. אני בתור בן הנגב, חייב לומר שמתרחשת כאן טרגדיה. ממשלת ישראל הנוכחית מחפשת כל פינה על מנת להדיר אותם. רוצים להקים שכונה על יד דימונה. יש צפון, יש דרום, יש מערב, ויש מזרח שם יש בדואים. אז מרחיבים שכונה בשביל להוציא את הבדואים. רוצים להקים יישוב -- אותו הדבר. אפשר להוציא את אום חיראן ולהקים את חירן. רוצים להקים מפעל. אתם זוכרים מה שקרה פה? אז קודם כל נשים את המפעל ואת הבדואים נוציא.

אלה שלא רואים באזרח הבדואי אזרח שווה זכויות, אלה בדיוק מכוונים לכך שאנחנו נהיה בשני צדי המתרס. לזאת אנחנו לא נסכים, אנחנו נלחם יחד על מנת לעצב את דמותו של המקום הזה. אף פעם לא נהנינו מדמוקרטיה, אבל אנחנו חושבים שהבאת דמוקרטיה, והעמקת הדמוקרטיה, יביאו טוב גם ליהודים וגם לערבים. הצליחו חברים במאבק הדמוקרטי והצודק. תודה רבה.

צילום: אלון קורנגרין | תל אביב

אורן טוקטלי | פעיל מחאה ותיק ממבשרת ציון, מוביל הקמת ערוץ 2 והועדה למדרוג

ערב טוב באר שבע,

באתי הערב ממבשרת ציון קודם כל להגיד לכם תודה! תודה שאתם מתמידים וכל הכבוד שאתם מקפידים להתכנס ולהפגין! ותודה שהזמנתם אותי! כל הכבוד באר שבע! אילולא באתי לכאן, הייתי משתתף הערב בטקס נעילת מאהל משפחות החטופים והנרצחים. במשך 993 ימים מטלטלים, קשים ועצובים, היה המאהל למוקד לעלייה לרגל למאות ולאלפים שבאו להזכיר לראשי המדינה את האסון שפקד אותנו באותו יום נורא ולתבוע מהם לחקור את האירועים, לתת את הדין למחדלים, ולתקן.

אבל האנשים הציניקנים שבראשנו, את אחניהם אטמו ותחת זאת:

- בידם האחת ממשיכים לבצע את ההפיכה המשטרית על פי הפרוטוקול ההונגרי ולשבש את הדמוקרטיה בקצב הולך וגדל, בחקיקה מופקרת, במינויי מקורבים הזויים ובהשחתת אמצעי התקשורת.
- בידם השנייה שופכים מיליארדים לקנות את שותפיהם הפוליטיים מישראל המשתמטת, ומשמנים את הקנאים מחרחרי המלחמה החותרים להמאס את החיים על הפלסטינים בגדה ובעזה ולסלקם. הגירה מרצון הם קוראים לזה.
- וכדי להבהיר שלמהפכה תרבותית של ממש ולמדינת הלכה הם חותרים, משליטים עלינו גזירות דתיות כהפרדה מגדרית חסרת תקדים וחוק יסוד לימוד תורה. לא חס וחלילה לימודי מדע, לימודי ליבה או תורת הדמוקרטיה – תורה!

צילום: חני ברוכין | מאהל גודו מול הכנסת - ירושלים

וכל זה תוך כדי מלחמה רב-זירתית ברחבי המזרח התיכון. ספרטה על סטרואידיים. לא כולל המשתמטים כמובן. אבל כן כולל קורבנות, פצועים, פגועי נפש, ונטל חסר תקדים על מאות אלפי מילואימניקים ומשפחותיהם ועוד. המדינה שנחשבה למעצמה אזורית, לא מצליחה באף אחת מהחזיתות להשיג ולו מקצת מיעדיה, הגם שחלקם בהישג יד. הסכם עם לבנון למשל. ובעול המלחמה הזו נושא רק חצי העם. יש פה קבוצה שמבקשת פריבילגיות בתואנה שתורתם אומנותם אבל דילגו כנראה על סיפור נזיפתו של משה: "האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה?" ועל ציווי ההתגייסות למלחמת מצווה המחייב גם חתן בחדרו וכלה בחופתה.

והנה מתלקחת זירת יו"ש – וכמה נורא – עוד קרבנות תמימים. הכתובת הייתה ועודנה על הקיר. אנרכיה בגדה, בהובלת טרוריסטים יהודים. ביטוי מזעזע כשלעצמו, אבל זו האמת. ראשי המערכת ואחרים הזהירו. לאחרונה גם הרמטכ"ל הזהיר שאין מספיק חיילים – אבל למי אכפת. זוהי מדיניות כאוס, בואכה גוג ומגוג, או "נקמה" בלשונו של צבי סוכות ברשת.

ומערכת המשפט, שעל כבודה ומעמדה אנחנו נאבקים – מדי שבוע חברים ואני מתייצבים ליד ביתו של נשיא העליון עמית, כדי לחזק את אחרוני שומרי הסף בישראל ולהזכיר להם שהם לא לבד. השבוע נחרדנו כולנו לקרוא התבטאות של השופט שטיין שבהבל פה, בלי דיון משפטי רציני בנושא זה, קבע שאין פה אפרטהייד, ויותר מכך, תוך התעלמות מהזכות לחופש הביטוי קבע סנקציה נוראה: "מי שאומר כך, אין לו מקום לדרך במדינת ישראל". יאוש.

יאוש? לא ולא! אלה מותרות שאיננו יכולים להרשות לעצמנו. אז מה נותר לנו לעשות? ראשית, לזהות גם סימנים מעודדים. השבוע התארגנו הדמוקרטים ובחרו קבוצה מעולה ובהם אנשי מחאה ותיקים שתישא את מאבקנו גם בכנסת. וצריך להמשיך להיות עירניים, לזהות סכנות ולהגיב. וצריך להיערך ליום הבחירות: לגייס בני משפחה וחברים, להתנדב, וככל שאפשר לאתר ולחזק שותפים פוטנציאליים – כאן, אולי שכניכם הבדווים.

ולהאמין – אין לנו ברירה – אנחנו ננצח!

צילום: עידית אבישי | מאהל גודו מול הכנסת - ירושלים

עדי רומח סרבניצקי | אקטיביסטית ומובילה בתנועת עו"סות דמוקרטית

ערב טוב! שמי עדי רומח, אני עובדת סוציאלית ומובילה בקבוצת עו"סות דמוקרטית. אני עובדת במחלקה לשירותים חברתיים מזה 13 שנים. אשתף אתכם בשיחות מחיי המחלקה, שלאחרונה חזרות על עצמן שוב ושוב:

אחיינית של קשישה ערירית: "אבל היא חייבת עזרה בבית דרך גמלת סיעוד! היא לגמרי לבד ואחרי אשפת. הרופאה כתבה במפורש שהיא צריכה עזרה רבה בבית, איך ביטוח לאומי דחה את הבקשה שלה לגמלה?"

אני: "לצערי הרב, לאחרונה הביטוח הלאומי דוחה הרבה בקשות לגמלת סיעוד. הם החמירו את הקריטריונים"

האחיינית: "אני באמת לא מבינה את זה. זה סיוע בסיסי שאישה לבדה בת 80 צריכה לקבל"

אני: "את צודקת. לצערי רחה לא נמצאת כלל בסדר העדיפויות של הממשלה"

התשובה המלאה שהייתי רוצה לומר לה היא: הממשלה מחלישה את הביטוח הלאומי, כאשר למעשה זהו מוסד שהיציבות שלו לטווח הארוך היא סופר חשובה. הביטוח הלאומי נמצא בגרעון של 6.5 מיליארד שקלים, ואם המצב לא ישתנה דרמטית, עוד 3 שנים הכסף ייגמר לחלוטין ולא יהיה שום בטחון סוציאלי בישראל. הייתי רוצה לומר לה, שהדרך הפרקטית וההגיונית ביותר לטפל בכך היא על ידי קיצוץ ההנחות למי שאינו עובד או משרת- מה שכמובן לא מתרחש במדינתנו בשל סחטנות פוליטית.

וכך, אברך בכולל ממשיך לשלם עשירית דמי ביטוח לאומי מאשר עובד במשכורת ממוצעת!

שיחה נוספת מחיי המחלקה:

קשיש שיצא לאחרונה מאשפוז: "תקשיבי את צריכה להזהיר את כל מי שאת בקשר איתו, שיעשו כל מה שאפשר כדי להימנע מלהגיע לאשפוז. העובדים שם בלחץ עצום ולא מתייחסים בכלל! כי אין להם זמן. קודם כל הייתי 24 שעות במיון כי לא היתה מיטה פנויה במחלקה. כשעברתי למחלקה, הייתי יום שלם במסדרון כי לא היה חדר שאוכל להכנס אליו. רואים שלצוות שם לא טוב עם זה אבל אין להם ברירה. הם מתנצלים, על זה שהייתי במסדרון.

וכשנכנסתי לחדר- התנצלו על זה שעברו שעותיים מאז שצילצלתי שאני צריך לשירותים עד שניגשו אליי... ואחר כך גם התנצלו על זה שהם שמו לי חיתול, כי ידעו שהיום כבר לא יהיה עוד מי שיוכל ללוות אותי, ולא רצו שאעשה במיטה. ואז, אחרי יומיים כבר שיחררו אותי הביתה למרות שאני בחוסר תפקוד מוחלט, אמרו לי לעשות את שאר הטיפול בקופת החולים, למרות שתור יהיה רק עוד כמה חודשים"

אני: "זה כואב לשמוע שזה מה שהיית צריך לעבור. הלוואי וסדרי העדיפויות פה ישתנו. זה לא הוגן עבורך שהיית צריך לחוות את זה."

התשובה המלאה שהייתי רוצה לומר לו היא: הממשלה מקצצת עוד ועוד בתקציבי משרד הבריאות. ההשקעה הציבורית הנמוכה בבריאות מובילה למחסור כרוני במיטות אשפוז, לכן היית יום ולילה במיון ואחר כך במסדרון.

הייתי רוצה לומר שהתעריפים המשולמים לניתוחים וטיפולים לבתי החולים הם גרעוניים, וכן שהתגמול לימי אשפוז הוא קטן מההוצאה. לכן שיחררו אותך כל כך מהר וביקשו שתמשיך את הטיפול, הבלתי מושג למעשה, בקהילה.

ושיחה אחרונה.

הצעירה: "מיכל את יודעת שאני חייבת טיפול, את חייבת לעזור לי! אין לי אף אחד בעולם כי המשפחה שלי פגעה בי. אני רשומה לטיפול אבל ההמתנה היא לעוד שנה וחצי. אני כל הזמן עם הדחף לפגוע בעצמי, ואני חייבת עזרה להפסיק, אבל כשהגעתי לאשפוז רגיל זה לא עזר לי כי יש שם המון גברים ומצבים שעשו לי טריגרים. לאן אני יכולה ללכת עכשיו??"

העובדת: "יקרה, הלוואי והיה לי איך לשלוח אותך לעזרה בזמן הקרוב. יש מחלקות טיפול מעולות לנשים במצב אקוטי כמוך, ויש הוסטלים מעולים ממש, אבל גם ההמתנה אליהם היא כשנה וחצי... כי מאות נשים מחכות להם בכל רגע נתון".

הצעירה: "אני לא מבינה אז מה אני אמורה לעשות..."

העובדת: "לצערי אין ברירה אלא ללכת למיון רגיל..."

הצעירה: "אבל את יודעת שאני לא יכולה להתאשפז שם, ניסיתי כבר! הם לא יעזרו לי אני חייבת מקום רק עם נשים שעברו דברים דומים לשלי... חשבתי שעובדים סוציאליים אמורים לעזור... אין לך מה להציע לי?"

התשובה המלאה שהייתי רוצה לומר לה היא: המדינה בשיטתיות סוגרת הוסטלים ומחלקות טיפוליות, או מייבשת אותם תקציבית, לכן את צריכה להמתין לטיפול שאת משוועת לו - במשך שנה וחצי.

למרות שאחוז הדיווחים על פגיעות מיניות ואלימות במשפחה עלה באחוזים גבוהים מאוד בשנים האחרונות - התקציבים ממשיכים לרדת, והפער בין המסגרות הקיימות לבין הצורך הוא עצום.

השיחות שהצגתי פה, שכולן אמיתיות, חזרות על עצמן שוב ושוב!

הממשלה הנוכחית ייבשה במכוון את תקציבי הרווחה והבריאות, גם כיוון שהעדיפה לתת כספים לסקטורים מסוימים, גם כיוון שתקציבים רבים הופנו לצרכי בטחון לשם מלחמות שלא מסתיימות, וגם מהסיבה הפשוטה - שקל יותר למשול על אוכלוסייה מוחלשת.

עוד 13 שבועות אנחנו נשים לזה סוף!! אנחנו נבחר בנציגי ציבור שרואים את כל האוכלוסיות ודואגים לרווחתם!

צפיתי השבוע בנבחרת שנבחרה בדמוקרטים והתרגשתי עד דמעות - לראות שדאגנו לבחור את מי שעושה באמת ובתמים למען הרווחה בישראל - כגון נעמה לזימי, מיכל רחין, אמילי מואטי ועוד.

ידענו להיות כל כך הרבה זמן ברחובות, נשאר לנו עוד מעט - תנו פוש אחרון ודברו עם הקרובים לכם על החשיבות ללכת ולהצביע!

תירשמו להתנדבות ביום הבחירות! וביחד נציל את ישראל

צילום: עמוס גיל | צומת כרפור

צילום: חני ברוכין | מאהל גודו מול הכנסת - ירושלים

צילום: אלון קורנגרין | תל אביב

תודות

תודה לחברי המערכת:

איתי אטר, אוניברסיטת תל-אביב
אלון קורנגרין, אוניברסיטת בר-אילן
דורון כהן, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
יאיר שגיא, אוניברסיטת חיפה
צמרת ריקון, מכללת אורנים
רוני גבע, אוניברסיטת בר-אילן
רונית כהן-ספר, הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
רות שרץ-שובל, מכון ויצמן

עורך הסדרה: אלון קורנגרין
עריכה גרפית: רונית כהן-ספר

תודה לצלמים:

אבי לנדמן, אורנה נאור, אורנה קופרמן,
איילת אניסמן, אלון קורנגרין, אמיר ירחי,
אח וולך, בני משי, גל חגי, גל מוסנזון,
ורדית אלון קורפל, חני ברוכין, טל גוטרמן,
יאיר פלטי, יואב לפ, יוסי ירון, יעל שגיא,
מירי פורת, מרסלו שניידמן, נועם קרמפף,
עדי לוי, עומר שושהיים, עידית אבישי,
עמוס גיל, צביקה גולן, צחי דברת,
רוני שפירא, רן דמבו.

צילום: עדי לוי | תל אביב

בלי דמוקרטיה אין אקדמיה

נהיה
עם חופשי
בארצנו